

Ազգ

16 Հունիս 2017 ՈՒՐԱԹ 23(5471)

ԱՄՆ Սենատի՝ ՌԳ հանդեմ նոր դատաբեկությունը հարուցում են եւրոպացիների վրդովմունքը

Հունիսի 14-ին ԱՄՆ Սենատի մեծամասնության հավանության արժանացած՝ Ռուսաստանի հանդեմ նոր դատաբեկություն հաստատելու օրինագիծը եվրոպացի սոցիալ-դեմոկրատների դժգոհությունն է արձանագրել: ԳԳԳ արտգործնախարար Ջիզեպե Գաբրիելը, Ավստրիայի կանցլեր Քրիստիան Զեյդերը ԱՄՆ-ի նման ֆաղափարականությունը լայնամասշտաբային են սնտեսական Եվրոպա: Գերմանական լրատվամիջոցների իրազեկմամբ, երկու դատաբեկությունը նկատի ունեն «Հյուսիսային հոսք - 2» գազամուղը, որ ռուսական գազը ԳԳԳ եւ ԵՄ մատակարարելու հանձնառությունն ունի, ինչը խոչընդոտում է ամերիկյան հեղուկ գազը վաճառելու՝ այդ երկրի մտադրությանը:

Ա. Ն., Գերմանիա

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԹԱԿԱՆ ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

Օրերի շեժ

Բեյրութից՝ խառն տղամարդկություններով

«Յա բարոն, երեկ ձեզ, որ ձեր երկիրն ունեմ»: Ասողը ուսկան է, Բեյրութի Ռաֆիկ Հարիրիի անվան միջազգային օդակայանի անվերջանալի սուղոցներից վերջինը, որ հայկական անձնագիրս վերադարձնելով՝ դեղի Երեան բարի ծանաղարհ էր մաղթում ինձ: Եվ ինչո՞ք բոլոր արաբ լիբանանցիները, «բարոնով» էր դիմում ինձ՝ երկազաֆացի լիբանանահայիս, եւ անկեղծ հայտնում իր մտածումը: Սակայն դեռական անվանգոթյան աշխատակցի համար անհարիր նրա արտահայտությունը հղափրություն առթելուց ավելի մտադրություն դատաբեկ ինձ. 1943 թ.ից ի վեր անկախ դեռականություն ունեցող այդ գոթրիկ երկրի ուսկանը ինչո՞ւ դիմեմք ինձ՝ հայիս:

Բացարձակում միտ էլ կարելի է գտնել, մանավանդ եթե նկատի ունենանք ընդամենը 10 հազար ֆ.լ.-ից ֆիչ ավելի արած էւ 5 միլիոնի հասնող բնակչություն ունեցող այդ երկրի ծանր վիճակը՝ 1948 թ.ից ի վեր երկրի արաբ մասերում փախսականի կարգավիճակով բնակվող ավելի քան կես միլիոն դադեպիցներ, հարեան Սիրիայի արհալիրներից փախուս սված շուրջ 800 հազար փախսականներ, կրոնաֆաղափական հակամարտությունների ու ահաբեկչությունների սարդոսայնով Երաղասված մի երկիր, որի աղազան անսուղությունն է՝ հողերի կամփոջ ու ֆմահաճույփից կախված, որին դեմ դնելու համար երկիրը չունի ներքին համադասախան մարություն եւ ուժ: Եվ աճուճ հասկաղես դա՛ էր մղում անվանգոթյան աշխատակցին երեկ սալու մեզ՝ հայերիս:

Երեկի արժանանալու համար Հայաստանը Լիբանանի արաբների եւ հասկաղես ֆիսոնյա արաբների աչքին ունի Ես կարելու մի արժանիք, որը վերջին արիներին, հասկաղես Հոռոմի դադի դատանական այցից եւ ֆառոյա դատեռազմից հետո սաղել է նոր հնչեղություն՝ արաբներում իրոզ ֆառոյա իրավիճակի, ահաբեկչությունների եւ մոլեռանդության դիմաց անուր, մեր դիմող կեցվածքը, որը իրերին ու իրադրություններին մեզնից ավելի գլոբալ մայող լիբանանցիներին ներհանում է մեզ հետ համեռաշխույթ, ինչ-որ չափով աղաղով գալու արամադրություն, որը, խոսուղանենք, մեր դեռական իշխանությունները գործնականորեն դեռեւս չեն գնահատել, ու թերեւս չեն հասկանում, մինչ մեր ժողովրդի մեծամասնության հայացքը Եսուրմակում է սեւեռված մնալ դեղի Ռուսաստան եւ Արեւմուտք...

Մինչդեռ այդ փոքրիկ երկրի ժողովրդից, փյունիկեցիներից ժառանգված նրա առեւտրական հանճարից, գարմանալի կենսասիրությունից, աշխարհի բոլոր ռիսկային գոթներում արդյունավեժ աշխատելու հմտությունից, դրոսում իրենց Եսահաճը հայերնի գյուղ ու բնակավայր վերադարձնելու ավանդությունից սովորելու խնդիր մենք ունենք, իսկաղես: Ունենք նաեւ նախանձելու տեղ. Լիբանանի ազգաբնակչության համարմակում ներքին արդյունը արեկան կազմում է 15000 դոլար՝ մեր 3600-ի դիմաց: Երկրի դրամասներից ոչ ամենահարուստի դրամազուլիսն ավելի է, ֆան Հայաստանի բոլոր բանկերի ունեցած կաղիսալը միախին: Այդ բանկերը ներկայումս բառացիորեն արաբում են արաբոյթի առաջությունից, մեծամասամբ Ճոցի երկրներում եւ աֆրիկյան գարգող դեռականություններում լիբանանցի ձեռներեցներն ու մասնագետներն Եսահաճ գումարներով կուսակված, նաեւ, ինչո՞ք ունենում են չարախոսները, հանգուցյալ Սադդամ Հոսեյնի եւ արաբ այլ միաղեսերի փախցած ունեցվածքով: Միջազգային արժույթային հիմնադրամի եւ Համաշխարհային բանկի ուճադիր հսկողության ներք լիբանանյան բանկերը ներկայումս հնարավորություն չունեն մեծ ներդրումներ կատարելու դրոսում, իսկ ներում՝ գերհազեցումը տեղ չի թողել նոր ներդրումների համար, բացի անճաճ գույքի Եսկայից, որը մայրաֆաղա Բեյրութը դարձել է արդեն անճեղի:

Համենայնդեմ, Հայաստանը կարող է միջոցներ գտնել օգսվելու լիբանանցիների ձեռներեցությունից: Թեեւ համեմատաբար փոքր Եսկա՝ Հայաստանը կարող է Եսահեղ դեղի Եսկախական երկրներ եւ առաջին հերթին դեղի ֆիսոնյա Ռուսաստան նրանց առեւտրասնեսական Եսահազգովածությունը, որն առայժմ դրոսուղում է գրոսաճոլության ձեռով՝ Լիբանանից Հայաստան օղանավերի մարդաԵս չվերթերով, հայ ուղեւորների չափ արաբ այցելուների աճող թվով: Դրան Ես անճամբ ականատես եղա անվանգոթյան աշխատակցի «բարի ծանաղարհ» մաղթամի ուղեկցությամբ օղանավ մսնելուց հետո:

Այդ, մենք երկիր ունենք, որը բաց դեմ է լինի հասկաղես լիբանանցիների դիմաց: Այս դարազայում խոսքը չի վերաբերում վիզաներին ու մնան բաներին, այլ՝ մսֆի եւ հոգու բացվածությանը: Եվ հիճեցնեմ՝ լիբանանցիներին չի կարելի խաբել. նրանց դադազայում «խաբողին խաբող ու կեւ» սկզբունքն է գործում:

ՎԱԿԱՐ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱԼ

Նկատելով եւ ոչ ոք այլեւս չի խոսում համակարգային փոփոխություններից, սնեսության 70 տոկոս սսվերից, օլիգարխական դեռության վնասներից: Միզուցե այդ խնդիրներն արդեն չկամ, լուծվել են: Կամ էլ ուղղակի միզուցե չկան այդ խնդիրների մասին խոսողները, իսկ ավելի սոցյալ՝ հանում ինչոր բանի, ասենք, խորհրդարան անցնելու, կերակրաման ունենալու այդ մասին խոսողները: Նրանց հարցերը լուծեցին, նրանց ուղարկեցին տուն, իրք՝ անհմաս Ես աղմկեցիք, հիմա թեման փոխվում է, այլ թեմա եւ այլ տիղի աղմկողներ են դեմք, ավելի երիսասարդ ու ավելի իոյալ, որոնց խոսքը համեմված է սանելի իրոնիայով, ինեսրակսիվ Եոուի սարրերով, նոր տեխնոլոգիական ժամանակին համադասախան:

Մեր կյանքը կարծես հերթական լեթարգիկ փուլն է հաղթահարում փորձելով մոռանալ մոթիկ անցյալը:

Քաղաքական ուժերն այնքան չեն խոսում վերը նշված խնդիրներից, որ անգամ Կոմանդոսն է սկսել խոսել այն բանի մասին, թե ինչո՞ք են մեր օլիգարխները Երեանում 140 հազար դոլար արժողությամբ մեքենաներ վարում, ճիճ է՝ բանակի թիկունքը մերկացնողների համատեսուսում:

ՉԼՄ-ները մույմդես վերցնականաղես անցել են թեթեւ թեմաների՝ Եսուրմակում են ԼՖիկ ու Նեմեց խոսեցնել ու «սժժալ», «բացահայտել»՝ արդյոք «Ելիսբա՛մն» է դիմել կառավարությանը՝ Երեան-«Չվարթոնց» օղանավակայան փորճնական երթուղին կազմակերպելիս, թե՛ ընդիակառակը, ու էղ մեծ «բացահայտումը» ներկայացնել որդես լրագրության բարձրակես: Դե իսկ վարչաղեսն էլ դարձել է իր դեկավարած մանր-մունր կառույցների չարած գործն անճամբ կատարողը, աղաքահանությունից անցավ օղանավակայանի Երաղայի չասախրված վարողներին, տուրիսներից նրանց կողոմտած իսկաղես ասողաբաշխական գումարներին, որդես սախալվճար՝ մի հարվածով լուծելով Երեան-«Չվարթոնց» օղանավակայան փոխադրումների հայտնի մաֆիային մաբուր ջրեր դուրս բերելու հարցը եւ սրանտորսային երթուղի կազմակերպելով: Դե ո՞վ չգիտե՛ր՝ ավտոբուսի հարց չէր լուծվում, ֆանի որ սախու գծերը Ես հայտնի ու մաֆիոզ տերեր ունեն, հիմա նրանց հերն անհիծվեց՝

2

Ես եղել եմ Հայաստանում

Տարեցարի աճում է մեր երկիր այցելող գերմանացիների թիվը

ԱՆԱՐԻՏ ՀՈՎԱՏԵԾՅԱԼ

Մայիսի կեսերին ուրախալի լուր սարածեց գերմանական «Լիդլ» դիստրիբյուտը (անգլերեն discount - գեղջ բառից՝ Ան. Հ.), որ 2017-ի սվայներով, մոլորակի 27 երկրում իրեն դատկանող 11 250 մույնամուն խանութների ցանցով աշխարհում ամենամեծ դիստրիբյուտը կոնցեռն է. սեղեսներ- հոկեսներին «Լիդլ» իր ձամփորդական առաջարկների փաթեթում ընդգրկել է Հայաստանն ու Իրանը: Գովազդային դատսառում մեր հարեան երկրի անունը, ենթադրաբար որդես մճակոթային ժամակալեղե ժառանգության կրողի, նված է՝ Պարսկաստան: Դրացի երկու երկիր 13 օրյա ուղեւորությունը, որից 11-ը գիճերակացով՝ միջին դասի հյուրանոցում, օղանավային թռիչքը, այնուհետ ավտոբուսով ձամփորդությունը այդ երկրների տեսարան վայրերով, յուրաքանչյուր անճի համար 1899 եվրո է կազմում, եթե ընտրված է սեղեսներին 25-ից հոկեսներին 7 ժամանակահատվածը, իսկ ուղեւորությունը հոկեսներին

14-ին մախընտրելու դարազայում փաթեթն արժե 1999 եվրո: Գերմանիայից Երեան թռիչքն իրականացվելու է հայտնի ավիափոխադրողի միջոցով, Գերմանիա վերադարձը Թեհրանից է լինելու: Որդես առավելությունը նված է Տաթեի՝ աշխարհի ամենաերկար ճողանուղով երթելը, ճաճն ու ընթրիք՝ հայկական ընտանիքներից մեկում: Ի դեղ տարեցարի ավելի հաճախ ենք հանդիպում գերմանացիների, որ իրենց արձակուրդը գոնե մի անգամ մախընտրել են անցկացնել Հայաստանում: Հիացած դատսում են մեր երկրից սացած անցնելի տղավորությունների, իրենց տեսած բնության անճեռակերտ հրաճների, ճարտարադեռական բացառիկ կողողների, ֆիսոնեռության հիմքերի, մարդկանց ջերն ընդունելության, հյուրասիրության, համեղ խոհանոցի մասին: Չարմացած են, որ մի օրվա մեղ կարող են գզալ սարվա 4 եղանակների ներկայությունը, եթե չափեն հյուսիս-հարավն ու արեւմուտք-արեւելքը: Այս տղավորությունների մասին միզուցե հանգամանալից գրենք մեր առաջիկա հրադարակումներում, իսկ այսօրվա մեր դիստրիբյուտը փորճենք Երաղանակել սարքեր մարդկանց հետ մեր գրույցներում առկա ամենահաճախ Եսեցվող ցանկություններով: Հայաստանյան հյուրանոցներում առաջարկված մասամբ դժգոհ չեն, կամ չեն ուզում դժգոհել, փոխաբերել Եսեռում են՝ սուրճն է ֆիչ: Մամականը Գերմանիայում այս սախ հեղուկն ընտրում են մեծ գավաթներով, Երեանում էլ Եսերին գիտեն, որ վաղուց մոռացել են «հայկական սուրճի» մասնոց գավաթները: Երբ ծանոթ գերմանացի բարեկամներ խնդրել են մեկ թերմո սուրճ դնել մախաճաճ սեղանին, աշխատակիցները մեկ Եսաթա Եսուրմակ արհամարհել, ձեւացրել են, թե չեն լսել մնան առաջարկ-խնդրանք: Սեսփանակերտի հյուրանոցներում մախաճաճ բավակայանի համես է՝ երկու տեսակ հաց՝ լավաճ, մասնաֆաճ, սղիսակ դադիր, կարագ, որոճ դեղմերում նաեւ մեղր: Այնինչ կարելի է սարքեր դոսուղների մուրաբան ու ջեմը ներկայացնել, գովազդել, մածուն, կանաչի ու բանջարեղեն, միզ, չիր, ընդդեղն մասուցել: Եվ վերջին՝ թերեւս ամենակարեւոր խնդիրը, որ խոսուղանեմ՝ ամաչում են գրել. տեսարան վայրերում, ճանաղարհներին գուգարանների բացակայությունը:

Քաղաքի շուրջ ստեղծված իրավիճակը եւ էներգետիկ... էջ 7

Օպերային թատրոնի հերթական տաղանալը էջ 10

Գլխիները, ասորիներն ու հատկապես եղդիները... էջ 10

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱԼ

Վարչապետի հայտարարությունը «Չվարձոց» օրանավակայանում սափի ծառայությունների «անհրաժեշտ սահմաններին և նորմաշիվային դաշտին» չհամապատասխանելու մասին, առանց չափազանցության արժանաց կարելի է համարել: Վերջին 10 տարվա ընթացքում ոչ մի դեպքում կառույց կամ նրա ղեկավար, որն առնչվում էր այս ոլորտի հետ, մեղմ ասած, չէր համարձակվում սափի ծառայությունների և սափիսների հասցեին որևէ թուր խոսք ասել: Ամեն ինչ սկսվեց այն բանից հետո, երբ մի անգամ, 2008-ին, երկրի վարչապետ Սերժ Սարգսյանը հանդիմանեց բողոքի ցույց անցկացնող սափիսների հետ:

Այն ժամանակ դժգոհությունն օբյեկտիվ էր, քանի որ սահմանակալում էր մտնում որոշ սափի ծառայողներին մեղադրելով ժամկետի մեջ՝ 10 տարուց ավելի երկար ծառայողական ծառայության չլինելու: Այդ ժամանակվա վարչապետ Սերժ Սարգսյանի հետ հանդիմանից հետո այդ սահմանակալումը

Տափիներ առանց օրինականության սահմանների

Ե՞րբ կապարտվի սափիսների նկատմամբ «խաթրով» վերաբերմունքի 10-ամյա դարաշրջանը

վերացվեց, բայց դրա հետ միասին, այդ ժամանակից ի վեր, վերացան ոլորտը կարգավորելու նպատակով ընդունվող բոլոր իրավական, օրենսդրական նորմերին հետեւելու՝ սափի ծառայություններ մատուցող մարդկանց դատարարությունները: Այն, ինչ չի մասին վերջապես խոսեց ներկա վարչապետը օրանավակայանի սափիսների առնչությամբ, արդեն 10 տարի է իրողություն է ամբողջ երկրում: Այս ողջ ընթացքում արդեն նախագահ Սերժ Սարգսյանի բանավոր դաշտում բոլոր դեպքերում դատարարական մատուցողները եղել է սափիսների հետ զգույս և խաթրով վարվելը: Դա լավ մոտեցում կլինի, եթե սափիսները հասկանալի, որ իրենք էլ լավ են երկրի և իրենց ծառայություններից օգտվողների հանդեպ նույն կերպ լինելու: Միևնույն, ստեղծվել է մի իրավիճակ, երբ սափիսները հայտնվել են մի կողմում՝ զորքայություն անելու իրավունքով ձեռնարկում, իսկ բնակչության մնացած մասը՝ մյուս կողմում, ստիպված լինելով սանել սափիսների բոլոր ապօրինություններն ու խաթրությունները:

Ամենօրյա սղառնալիքի ենթակա

Հայաստանի ֆաղափներում ընդհանրապես եւ երեւանում մասնավորապես սափիներն ամենուրեք են: Խիստ մոտավոր համեմատությամբ, օրինակ՝ Երեւանում յուրաքանչյուր երրորդ մեծ կառույց սափի է: Վթարների մեջ սափիներն իրենց «դասավոր» են դնում ունեն: Անհատ սափիսներ, սափի ծառայությունների սափիներ, օձ լայն դասավորվող սափիներ, հաճախներով եւ առանց հաճախների, խաթրող հաճախներով եւ չխաթրող հաճախներով սափիներ, նրանք ամենուր են՝ փողոցներում, բակերում, ինտերնետ եւ բջջային սիրույթներում, նրանք գրավել են հասարակական կանգառները եւ երեւոյն նաեւ մայրերը:

Կարծես թէ վաս չէ, երբ որեւէ դասի, առանց երկար ժամանակ կորցնելու կարող ես սափի դասվիրել կամ կանգնեցնել, բայց, մյուս կողմից՝ կարգ ու կանոնի բացակայությունը լուրջ խնդիրներ է ստեղծում՝ սղառնալիք դառնալով մարդկանց կյանքի եւ առողջության համար:

Խնդիրներից առաջինը սափիների վարորդների ամենօրյա բուժօգնում, սափիների ամենօրյա սեխնում եւ հավաքակալային ունենալու դաշտանների վերացումն է: Հիմնավորումը՝ այս դաշտանները ձեւական բնույթ էին կրում եւ, ըստ էության, չէին կատարվում: Թերեւս սրամաքանակ կլինի, որ այնպէս արվել, որ այդ կարեւոր դաշտանները դադարեին ձեւական լինելուց եւ կատարվեին: Սակայն «բարեփոխումներ» իրականացնող օրենսդրության կարգավորման ազգային կենտրոնի սրամաքանությունը այլ էր, ինչին համաձայնվեցին նաեւ սրամաքանի եւ կառուցողական ու կառավարությունը: Արդյունում՝ սափի են մտնում առանց իմանալու, թէ ի՞նչ առողջական վիճակում է գտնվում վարորդը եւ, որ ավելի վաս է, թէ ի՞նչ սեխնական վիճակում է գտնվում նրա վարած մեքենան:

Հաջորդը՝ սափի վարել կարող է յուրաքանչյուր ոք, առանց անհատ ձեռնարկաքան գրանցվելու՝ որոշ ֆիզիկական անձ: Բիզնեսի դյուրիմության քննակյունից դրական է, որ սափի ծառայություն մատուցողը բնական չի ունենա հարկային մարմնի հետ եւ կվճարի մեկ դեպքում սուր միայն: Սակայն, այդ ամենը չէր թէս է լինի սղառնալիքի հաճախ: Եթե որեւէ անձ կարող է, ըստ էության, համարյա ծառայություն

մատուցել (ինչպիսին է սափի ծառայությունը), ապա չի բացառվում, որ դա լինի հոգեկան շեղումներ կամ ֆրեական անցյալ ու ներկա ունեցող մարդ: Ուսիկանապես Վլադիմիր Գասարյանն անգամ խոստովանեց, որ իրենց չի հաջողվում այնպես անել, որ ֆրեական դասավորման մեթոդով սափի ծառայություն չմատուցեն: Հարկ կա՞ դրանից հետո ասել, որ ամեն օր մեքենա վարող մեծ ու փոքր, կին ու տղամարդ, սղառնալիքի են ենթակա:

Տափիների խաթրությունն անփոփոխ իրականություն

Օրենսդրական դաշտում կա՞ սափիներում հաճախների տեղադրման եւ օգտագործման մասին, ըստ որի, դրանք դատարար սուսուաչափում լինել է անցնել: Սակայն այս դեպքում էլ, սափիսները, մեղմ ասած, թեւեւ ունեն այդ դաշտանի վրա: Այսօր չէր հանդիմանալի սափի ծառայությունից օգտված որեւէ մեկին, որը չհասցանք, որ նույն ճանապարհը, նույն դաշտաններով (գնեքով, նվազագույն ճանապարհավճարով եւ այլն) սափիներից մեկը տեղափոխում է 1000 դրամով, մյուսը՝ 1200 դրամով, երրորդը՝ 1500 դրամով: Ա-

նհմաս է բացատրություն փնտրել սափիսներից կամ դրանց հսկողության լիազոր մարմին համարվող սրամաքանի, կառույցի եւ տեղեկատվության նախարարությունից: Զանգի դեռ վարչապետը չի «նկատել», որ վիճակն ամբողջ Հայաստանում սափիների առումով այնպիսին է, ինչպիսին օրանավակայանի մոտակայքում, նախարարությունը ոչինչ չի ձեռնարկի:

Սակայն առավել վաթարն այն է, որ անհատ սափիսների մոտ հաճախներն ընդհանրապես բացակայում են: Ինչ-որ տեղ տեղափոխելուց հետո, նրանք դատարար մի կլորիկ գումար են «կրակում»՝ 1000 դրամ, 1500 դրամ, 2000 դրամ եւ այլն: Մի ֆանի սրի առաջ անհատ սափիսները հրաժարվեցին հաճախների տեղադրելուց, իբր թէ դրա համար դաշտանավոր 2500 դրամը ծանր բեռ է: Այս ամենից հետո խոսել այնպիսի «մանրուքի» մասին, ինչպիսին մանրադրամի մոտակայքում կա, սափիսների մոտ եւ դրա միջոցով հավելյալ գումար գողանալու հնարավորությունը, երեւի թէ ավելորդ է:

Օրական 400 դրամով եւ «ընտանիք դաշտան»

Պարբերաբար սափիսների որոշ խմբեր դժգոհության ցույցեր են անում՝ դաշտաններով իրենց ազատել անսակալ 12 հազար դրամ երեւանում, 8 հազար դրամ մարզերում ղեկավար վճարելուց: «Ընտանիք ենք դաշտան» մոտակայքում արարադրումով: Չկրկնվեմք, թէ ինչպիսին, ո՞նց հաճախ եւ ո՞նց թողնվեցին են դաշտանում: Պարզապես մի ֆանի հարցեր են առաջանում, որոնց դատարարները երեւի թէ չեն լինի: Եթե մեքենա ունեցող եւ սափի ծառայություն մատուցող մարդու համար օրական 400 դրամը երեւանում են մոտ 270 դրամ մարզերում ծանր հարկային բեռ է, ապա հարց է առաջանում, թէ ընդհանրապես ո՞րն է թեթեւ հարկային բեռը եւ կա՞ արդյոք այդպիսի բան: Կամ՝ եթե մարդը օրական 400 դրամից էլ ավելի տարբերվող գումար չի վասակում, ապա ի՞նչ իմաստ ունի նման գործունեությամբ զբաղվելը: Փաստորեն, կառավարության կողմից սափի ծառայություն մատուցողների համար ծախսեր նվազեցնելու ու գործընթացներ կրճատելու ոչ թէ գոհունակություն է առաջացնում, այլ նոր դաշտանների տեղի էր տալիս: Ինչ-դաշտան ասում են՝ անորոշակն ուսելիս է բացվում:

Անհատ սափիսների դժգոհության մյուս դաշտանն առջանց (օձ լայն) սափի ծառայություններն են: Իբր դրանք իրենց գրկում են աշխատանքից: Այսինքն, ղեկավար հասկանալ, որ ավելի ու ավելի է դժվարանում խաթրությամբ ու «գործում»՝ «աշխատելը», ֆանի ու մրցակցություն է ստեղծվել: Այսինքն, կառավարությունը հիմա էլ դատարար է որոշ սափիսների համար մեքենայի ապահովելը, ի լրումն նրանց սրկած՝ մեքենայի խաթրելու եւ գումարներ շեղելու արդեն իսկ անսահմանափակ իրավունքների: Հայտնի ասացվածքը՝ «կլիկությունը երկրորդ երջանկությունն է», թերեւս նաեւ այս դեպքի համար է ավելի:

Մի խոսքով, միակ հույսն այն է, որ Կարեն Կարապետյանը կառավարության միստերից մեկուն կասի, որ ոչ միայն օրանավակայանում, այլեւ Հայաստանի ողջ տարածքում գործող սափիսները «անհրաժեշտ սահմաններին եւ նորմաշիվային դաշտաններին» չեն համապատասխանում: Գուցե դրանով ավարտվի՞ սափիսների նկատմամբ «խաթրով» վերաբերմունքի 10-ամյա դարաշրջանը եւ սկսվի օրինականության եւ սղառնալիքի հաճախի նկատմամբ «խաթրով» վերաբերվելու ժամանակաշրջանը:

ՍԱԳՕ ԱՐԵԱԼ

Լիբանանն ունեցաւ ընտրական նոր օրէնք

Որո՞նք պիտի ըլլան օգտուողները

Երկար ամիսներու բանակցութիւններէ ետք Լիբանանի խորհրդարանը այսօր միտք վաւերացնել կառավարութեան կողմէ ներկայացուած ընտրական նոր օրինագիծը: Երկրի գործող խորհրդարանը, որուն գործունէութիւնը իր ասարհին կը հասնի 21 յունիսին, երրորդ անգամ ըլլալով միտք երկարածք իր դաշտանակարութիւնը, եւ եթէ կառավարութեան կողմէ դաշտանակարութիւնները կեանքի կոչուին, ապա կը սղառնուի, որ լիբանանցիք 7 տարուան դադարէն ետք երկրի նոր խորհրդարանը ընտրեն 2018-ի գարնան:

Մինչեւ այս օրէնքին հրատարակուող մեծամասնական ընտրական օրէնքի ունեցած ընտրութիւնները յետստու միտք կայացուին համամասնական կարգով: Գալիք ընտրութիւններուն գործի միտք դրոնին ռէյտինգային ընթացակարգով երեսփոխաններ ընտրելու եղանակը: Օրինագիծին համաձայն, երկիրը միտք բաժնուի 15 ընտրական մեծ տարածքներու: Ընտրութիւնները նոյնպէս միտք ռաշիոնային արդիական սարքերով եւ յատուկ ընտրական ֆարսով, որ միտք ըլլալ մէկանգամայն օգտագործան համար: Լիբանանի ընտրութեան հետեւող լրագրողներուն համար առաջին անգամ օգտագործուելիք ընտրական ֆարսը, ֆուտթերթիկներուն ընտրատեղամասերուն մէջ ըլլալու եւ ֆուտթերթիկները հաւուելու արդիական միջոցները նմասակ ունին առաջը առնել մեծ ընտրախախտումներուն:

Օրէնքին մասին առաջին արձագանգներ

Ջաղաքական ուժերուն համար երկար ժամանակ խլած ընտրական օրէնքի լոյս աշխարհ գալէն ետք երկրի նախագահը յայտարարութեամբ մը հանդէս գալով դրական կը համարէ ընտրական օրինագիծին ընդունումը: Նախագահ Աուն կը ըստ, թէ «Այս ընտրական օրէնքին վաւերացումը մեծ ձեռքբերում կը համարեն: Ճիշդ է, որ ներկայացուցչութեան առումով ամբողջական արդարութեան չկրցանք հասնիլ, սակայն եթէ օրէնքը համեմատենք անցնող տարիներու օրէնքներուն, ապա միտքանական միտք նկատենք, որ այս օրէնքը աւելի արդար է»: Նախագահ Աուն նկատել կու տար, որ ընտրական այս օրէնքը դրական է բոլոր անոնց, որոնք անցնող տարիներուն անտեսուած էին: Իր կարգին, վարչապետ Սաաս Հարիրի կը համարէ, որ հրատարակուած այս օրինագիծը «վերջին ժամուն» եղած համաձայնութեան արդիւնքով լոյս տեսած օրէնք մըն է, եւ հակառակ կարգ մը բարոյութիւններուն՝ օրէնքը կարելի է համարել ընդունելի: Այս բոլորէն անդին յսակ կը դառնայ, որ յառաջիկայ ընտրութիւններուն երկրին մէջ ամենէն կարեւոր ձեռքբերումը միտք վիճակուի շիթ ղոյններուն (նկատելու «Շիթ երկեակ» համարուող «Ամալ» եւ «Հըզպալլա» կուսակցութիւնները), որոնք իրենց «ընտրական գոտիներ»ուն մէջ միտք շարունակեն մնալ անաղաքի եւ շնորհիլ իրենց ընտրական մեքենաներուն միտք դառնան առաջասար:

Պէյրուքը հայութեան համար փորձաքար

Գաղսնիք չէ, որ Լիբանանի ընտրական նոր օրինագիծին համար կարեւոր ձիգ ի գործ դրին նախագահ Աունի «Ազգային ազատ հոսանք» կուսակցութիւնը, որուն առաջնորդը՝ նախարար ժըմրան Պասիլ, ասանեակ օրինագիծեր ներկայացուց մինչեւ ներկայ օրինագիծին ընդունումը:

Վերջին մէկ ու կէս տարուան ընթացքին ներ-ֆրիսունեական ձակասին վրայ եղած զարգացումները ու յատկապէս «Ազգային ազատ հոսանք»՝ «Լիբանանեան ուժեր» դաշտին ստեղծումը ստեղծեց նոր իրավիճակ: Այս դաշտինը, որ շատ հաւանաբար յառաջիկայ խորհրդարանին մէջ ունենայ 50-է աւելի երեսփոխաններ, միտք դառնայ Պէյրուքի, Սեթնի, Ջետրանի, Ժոյեյի, Չաիլի եւ ֆրիսունեական այլ երջանուան մէջ անդիմադրելի ուժ մը: Ու եթէ խօսինք լիբանանահայ ընդհանուր իրակացութեան մասին, ապա յատկապէս միտք իրականացնողի, որ հայութեան ընտրական հիմնական «բեռ»ը միտք դառնայ Պէյրուքի առաջին ընտրատեղանը, ուր ընտրութեանց միտք ներկայացան խորհրդարանի հայկական վեց երեսփոխաններէն չորսը (երեքը հայ առաքելական մէջ եւ մէկը հայ կաթողիկէ): Այս առումով , ապա չի բացառուիր, որ Պէյրուքի բոլոր չորս աթոռները բաժնի իյնան Հ.Յ.Դաշտանակցութեան: Վերջին տարիներուն առկա «փոխընթաց» եւ համաձայնութեան ընդհանուր մթնոլորտը նկատելով շատ հաւանական է, որ Լիբանանի մէջ գործող հայ առաքելական կուսակցութիւնները հասնին համաձայնութեան, այդպիսով դուրս վերջնականապէս փակելով անոնց առջեւ, որոնք կը սղառնեն յարմար առիթի մը մտնելու համար «հայկական խաղ»ին մէջ: Այստեղ ղեկ չէ մոռնալ, որ ի տարբերութիւն նախագահ Աունի ֆաղաքական հոսանքին, «Լիբանանեան ուժեր» կուսակցութիւնը տարբեր առիթներով «փափաք» յայտնած է Պէյրուքի հայկական երջաններէն առաջադրուող իր «սեփական» թեկնածուները ունենալու, բան մը որ կրնայ աւելի բացորոշ կերպով երեւել դառնալ, յատկապէս «ֆրիսունեական շիթ»ին շիրական եւ «անաղաքի» ուժ մը ըլլալէն ետք: Ամեն դաշտային յսակ է նաեւ, որ յառաջիկայ ամիսները շատ քան կը փոխեն յատկապէս ընտրական դաշտներուն շուրջ: Եթէ նոյնիսկ ֆրիսունեական ձակասը մնայ ամուր եւ անդրդուելի, ապա նոյնպէս չի բացառուիր, որ այդ դաշտինը դուրս մնացած ֆրիսունեական (խօսելով յատկապէս Պէյրուքի թիւ մէկ ընտրական երջանին մասին է) այլ ուժեր եւս ընտրական դաշտին մտնեն եւ փորձեն ամեն գնով «սղառնալ» խաղը խանգարել:

ԵՐՎԱՆԴ ԱԶՍՏՅԱԼ

Պետրոսյան, ԱՄՆ

Հարեան Վրաստանում մի միջադեպ կապված ազգերի լրագրողի առեւանգման հետ հրադարակ հանեց այդ երկրի, Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի միջեւ հարաբերությունների ամբողջ ցանցը, քանզի ամբողջ կծիկը: Վերջին երկուսը դառնալով մեջ են Հայաստանի դեմ եւ նրան դառնալով են Երզրակական մեջ: Վրաստանը երեւութապէս չեզոք կամ նույնիսկ բարեկամական է թվում Հայաստանի հետ իր հարաբերություններում, սակայն, ինչպէս վերջին զարգացումները ցույց տալիս են, նա զաղտնի համագործակցում է իր մահմեդական հարեանների հետ, որոնք գործնականապէս սղառնում են Հայաստանին:

թողարկած հաղորդագրության մեջ Մարիան Գրիգորյանը նշում են. «Ամեն դեպքում միջադեպը բացասական ազդեցություն է ունենալու Վրաստանում մարդու իրավունքների դաշտում: Վրաստանը եւ Թուրքիայի միջեւ մակարդակի միջազգային ընկալումների վրա: Լավագույն դեպքում դեմք է եմքադրել, որ իշխանություններին առնվազն չհաջողվեց սահմանի կանգնեցնել Մուխարիի եւ նրա առեւանգողներին (չխուսելով նրա անվասնությունը աղախովելու մասին), իսկ վասագույն դեպքում՝ որ ներքին գործերի նախարարությունը ակտիվ համագործակցեց նրա առեւանգման գործի հետ: Ադրբեջանի իշխանությունները դեմք է հասկանան, որ Եվրոմիության հետ համագործակցության դայանազարով Վրաստանը եր կադելու երեք երկրները: Այժմ էլ նա ռազմական համագործակցության մեջ է մտել այդ երկրների հետ: Վերջերս Վրաստանի, Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի հասուկ ջոկասները համատեղ զորավարություններ անցկացրին «Կովկասյան արծիվ 2017» ծրագրի ժամանակներում, որն ավարտվեց հունիսի 14-ին:

Թբիլիսիում կառավարությունը քաջ գիտակցում է, որ այդ երկու երկրները Հայաստանի թշնամիներն են: Նրանց հետ ռազմական համագործակցություն մեջ մտնելն ու ձեւացնելը, թէ Հայաստանի հետ բարեկամական հարաբերություններ են զարգանում, երկու հակասական գործողություններ են, որոնք համատեղելի չեն: Այդուհանդերձ, հակառակ Վրաստանի թշնամական գործելաձիգն, Հայաստանի կառավարության համար այդ չարակամ համագործակցության ծանր բեռը:

Թուրքիան, իր հերթին, դեմք է հասկանալու Վրաստանի դաշտը եւ սախի Բախի նորաթուխ առաջնորդներին: Բայց այդ դասերի ժամանակներում նա նաեւ հնարներ է սովորեցնում, թէ ինչպէս կարելի է ռեակտիվ անել այլ դեմքությունների իմացութեանը: Այդ հնարներին մեկը այլախոհների առեւանգումն է: Երդողանի վարչակազմը քաջապէս հրաւիրել է մեկը, որոնք հիշեցնում են Սախիյան դարաւրջանի մեթոդները, երբ խորհրդային բռնապետը «Ժողովրդի թշնամիներին» դեմք է հետադարձ, որդեգիր ամբողջ իր իշխանությունը: Գյուլենն այժմ դարձել է այդ «թշնամին», որը դեմք է իր ուսերին կրի Երդողանի եւ իր կամա-

Դոկտ. Զավեն Արզումանյանի նորագույն նվաճումները

Գիտությունը ընդարձակում է իր ոլորտները նվաճելով անսահման սիեզերի նորանոր սահմանները: Անջրդեմախի գիտության առաջատար գիտնականներից մեկն է նախկին մոնրեալախայ, այժմ Մ. Նահանգների Վաշինգտոնի դեմքական «ՆԱՍԱ» բաժնի գիտաւխաւող դոկտ. Զավեն Արզումանյանը, որն ավելի քան մեկ տասնամյակ իր ամերիկացի գործընկեր Զիս Ժանդրոնի հետ գլխավորում է հեռավոր «մարած աստղերի» (Neutron stars) ուսումնասիրությունը:

Մոնրեալում 1967-ին ծնված Արզումանյանը ՀԲԸՄ Ալեք Մանուկյան վարժարանի ժամանակահատվածում կրթությունը ստացել է սեղովոյն Մկ-Գիլ համալսարանում, աղա Ամերիկայի Զոռնել համալսարանում՝ դոկտ. Երվանդ Թերզյանի գլխավորած աստղագիտության բաժնում: Դոկտորի գիտական ասիճանը ստացել է Նյու Ջերսիի Պրինստոն համալսարանից:

Եմքադրվում է, որ «մարած աստղերը» ներքին քայքայման եմքարկվելով ստանում են չափազանց խտացյալ եւ մագնիսական մի վիճակ: Առավել մոտիկից քննարկելու համար այս աստղերը, երկու գիտնականները դառնալով են էլեկտրոնիկական արակարգ մի «դիտակ», որ կոչվում է «նայսեր»: Անցյալ քաբաթ «նայսերը» հրթրոյի միջոցով ուղարկվեց անջրդեմ, դեմքի՝ միջազգային մասնակցությամբ մնայուն կերպով այնտեղ հաստատված «Տիեզերական կեմերոն», որտեղից կատարվելու են «մարած աստղերի» ուսումնասիրությունները եւ գծագրվելու են աղազայի քարտեզներն ու ուղեցույցները:

Շնորհավորում ենք երիտասարդ գիտնականին եւ ցանկանում նորանոր հաջողություններ:

Թարգմ. Ն. ԾՈՒԼԵՅՏՆԵ

Աղետալի միջադեպ Վրաստանում

Ազգերի ընդդիմադիր լրագրող Աֆղան Մուխարիի մայիսի 29-ին Թբիլիսիում առեւանգման դասնության մանրամասներն ի մի բերելով կարելի է եզրակացնել, որ Վրաստանի անվասնության ծառայությունները նրան ավտոմեքենայի մեջ խցկելուց եւ որոշ ճանաղարհ անցնելուց հետո Մուխարիին լսել է առեւանգողների ադրբեջաներեն խոսակցությունը, մինչդեռ սկզբնական առեւանգողները խոսել են վրացերեն եւ ռուսերեն: Լրագրողի անձնագիրը սանն է եղել, կոնջը՝ Լեյլա Մուսաֆաւաւայի մոտ, ով նույնպէս լրագրող է:

Տառնի ստանձնած դարսավորությունները իրական են եւ չեն կարող ծաղր ու ծանակի եմքարկվել»:

Մարդու իրավունքների դաշտում համար դայարողները դարսավել են Մուխարիի առեւանգումը որդե տրինակ Ադրբեջանի կառավարության կողմից անկախ լրագրողների դեմ գործադրված բռնարարի:

Վրաստանի կառավարության դաշտնյաները անակնկալի եկած սիդված են իրենց հեղինակությունը քրկելու համար միջոցներ ձեռնարկել: Այսպէս, ներքին գործերի նախարարությունը հայտարարել է, որ «հեմաքնություն է սկսված անօրինական ազատարկման» կադակցությամբ, իսկ նախագահ Գեորգի Մարավելաւիլին նշել, որ լրագրողի «անհայտացումը Վրաստանի սարածից լուրջ մարսահրավեր է նեկված վրացական դեմքությանն ու իմացութեանը»:

Եթէ իրոք կառավարության դաշտնյաները անեղյակ էին մայիսի 29-ին երկրի մայրաքաղաքի կեմերոնում կատարվածից, աղա նեանակում է, որ նրանք երկրի իմացութեանը նրանք հանձնել են Ադրբեջանին:

Հայտնի էր, որ Վրաստանը զաղտնի համաձայնության էր եկել Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի հետ՝ կառուցելու Բախու-Թբիլիսի-Վարս երկաթգիծը, եւ Բախու-Թբիլիսի-Ջեյխան խողովակաւարը, որ Հայաստանը ժամանցե-

վարությունը դարսավոր է հարգանքով մոնեալ այդ երկրին՝ դադողանելու համար իր էլը դեմքի արսաքին ժուկաներ:

Վրաստանը մեկ ուրիշ խնդիր էլ ունի Թուրքիայի հետ: Դա Վրաստանում աղող թուր ուսուցիչ Եմքե Զարուքի հարցն է: Վերջինիս թուրերը մեղադրում են Ֆեթուլլաի Գյուլենի դաշտում լինելու մեջ եւ դադանջում են նրա արսահանձնումը: Ներկայիս ուսուցիչը կալանավորված է: Նրան ձեքքակալեցին Թուրքիայի վարչադեք Բինայի Յըղըըմի Թբիլիսի այցելությունից անմիջադեք հետո: Մարդու իրավունքների դաշտումները զեմում են, որ Թուրքիայում նրան սանջամքների կեմքարկեն, ինչպէս Մուխարիին՝ Բախում: Եթէ Վրաստանը արսահանձնի նրան, մարդու իրավունքների միջազգային դարսավորությունների կողմից խախտում է համարվելու եւ դա մի նոր քաղաքական սկանդալի դուր է քացելու Վրաստանի առաջ: Այս եռանկյունին, քացի Հայաստանին վնաս հասցնելուց, նաեւ Վրաստանին է դնելու դժվարին ընթրության առաջ, կամ դառնալ կամակաւարը երկու հարեան բռնաիրական վարչակարգերի, կամ էլ աղրել Եվրոդայի հետ ժողովրդավարական դայանավորվածությունների ժամանակներում:

Վրաստանը կամավոր զոհն է դարձել Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի: Գինը, որ նա վնարում է

կատարների գործած բոլոր չարակամների ծանր բեռը:

Թուրք դաշտնական այրերի «սեղծագործական» ներուժի մասին զաղաքիար կազմելու համար քալական է «McClatchy News-ում» կարդալ Գրեգ Գորդոնի եւ Փիթեր Սթոունի զեկուցագիրը. «(ԿԳՎ-ի նախկին սնօրեն Ջեյմս) Վուլպին ասաց, որ իմն ուշ հասալ հանդիդմանը եւ ականասեւ եղալ, թէ ինչպէս (ազգային անվասնության նախկին խորհրդական Մայլ) Ֆլինը թուրական կառավարության մի քանի դաշտնյաների հետ ծրագիր է մեկում առեւանգելու եւ Թուրքիա սեղաքիդելու երկրի գլխավոր այլախոհներից, մահմեդական հոգեւորական Ֆեթուլլաի Գյուլենին, որին Անկարան մեղադրում է անցյալ ամառը ձախողված դեմքական հեղաւրջմանը մասնակից լինելու մեջ: Գյուլենը աղում է Սեյլըդըրուրում խսոքեն դաշտանված մի թաղամասում»:

Պարզվում է, որ Վաշինգտոնին Գյուլենի արսաքնան վերաքերյալ դաշտնական հայցներկայացնելուց քացի, Թուրքիան, Երդողանի կառավարությունը, անօրինական ծրագիր է մեկում նրան առեւանգելու ամերիկյան հողի վրա: Ծրագիրը եթէ հաջողվեք, անկախ դրանից, թէ Ֆլինն ինչքան քող էր վասակելու, Մ. Նահանգների հեղինակությանը հասցված վնասը աղետալի էր լինելու:

Թուրքերն ու ազերիները նույն մտածելակերպն ունեն եւ նրանց համատեղ գործունեության սովորական զոհը միշտ Հայաստանն է: Այս անգամ, սակայն, վնասը հասցվել է նաեւ Վրաստանին: Առայժմ Վրաստանի կառավարությունը այդ վնասը վերահսկելի դարձնելու բեռն ունի իր ուսերին, մինչ Հայաստանի առաջնորդները դարսավոր են ձիւտ հաւաքակել, թէ ինչպէս ժարունակեն աղրել մի սարածաւրջանում, որը հեղեղված է մութ դավադրություններով եւ քացադայ թշնամանով:

ՎԱՅՐԱՍ ԱԹՆԵՍՅԱԼ

Սեփականակեր

Անցյալ տարվա սեպտեմբերյան համարավեցից հետո Ադրբեջանում «հեղափոխություն» արդեն իսկ կատարվել է...

Ադրբեջանում նշանակումներ անելու սահմանադրական ժամկետը, բայց դրանք մնում են քափուր: Ներկայումս մնալիս...

Ադրբեջանում ֆաղափական դեմոստրացիաներ և

վում է վարչապետի հարցը: Արթուր Ռափիզադեն անցել է 80-ամյակի շեղծ: Բացի այդ, սահմանադրական փոփոխություններով վարչապետն այլևս ղեկավարում է...

Իլիամ Ալիևը կարգադրություն է արձակել, որով վերականգնվել է նրա աշխատանքը: Երբեք է, աշխատանքի վերադառնալիս ղեկավարի դերը կստանա...

իշխանությունից Մեծիկին եւ նրա մարդկանց հեռացնելու մեկնարկը:

Ավելի մանրամասնելով իրավիճակը, կայրերից մեկը ձեռնարկում է, որ Իլիամ Ալիևը եւ Մեծիկին Ալիևան «չեն ուզում աշխատել նախնիների կյանքի հետ»:

Ըստ երեսույթին, դա նախնիների կյանքի վերադարձնում է առաջին փոխնախագահի դերը նշանակված Մեծիկին Ալիևայից, որի ցանկությանը է Իլիամ Ալիևն սկսել ձեռնարկել:

Այս տեսակետից չափազանց կարևոր է մի դիտարկում, որ իշխանության «Բաֆլի թիմը», իսկ այդպես ասելիս նկատի են ունենում հասկալի Մեծիկին Ալիևային եւ Փաշալիևների ընտանիքի հովանավորներին:

Ուժային կառույցներից մեկը՝ ազգային անվտանգության նախարարությունը, լուծարվել է անցյալ տարի, փոխարենը ստեղծվել է երկու ինֆորմացիոն փոխարկային կառույցներ:

Արդեն իսկ ակնհայտ է եղել, որ դեմոստրացիայի ծառայության մեջ տեղափոխված Մարաթ Գուլիևը, որ մինչ այդ արդարադատության նախարարի տեղակալ էր եւ վերահսկում էր ԵԿԳ-ները, Մեծիկին Ալիևայի թեկնածուն է:

Երդողանի թիկնադրական կանգնեցումները և դասարանի առաջ

իշխանության Բաֆլի թիմը, իսկ ներկայացուցիչներին ընտրում է Փաշալիևների ընտանիքը: Հասկալի ընտրություն է դարձվում հանգամանքներ, որ, չնայած անոնապարկված էր, Իլիամ Ալիևն առայտ փոխնախագահի դերը ստանում էր...

Վերջինս Ալիևների ընտանիքի, ավելի սուսու՝ Հեյդար Ալիևի ֆրոնտիստն է եւ մեծագույն ծառայություններ է մատուցել, երբ հայր Ալիևը Նախնիների միությանը էր գրեթե ողորդում ֆաղափական վարչապետի: Թախիբովը Նախնիների կառավարում է այնտեղից Հեյդար Ալիևի հեռանալուց, այսինքն՝ 1993թ.-ից ի վեր: Նա հայտնի է բռնադատական հակումներով եւ բացարձակ անկրթությանը: Նման մարդուն փոխնախագահի դերը վստահելու, իհարկե, ֆաղափական էր: Մյուս կողմից էլ առկա է վերափոխության դերը: Եւ, հավանաբար, դա է դասառը, որ Իլիամ Ալիևն առայտ փոխնախագահների դերը ստանում էր նրանում:

նարի տեղակալ էր եւ վերահսկում էր ԵԿԳ-ները, Մեծիկին Ալիևայի թեկնածուն է: ՆԳ նախարար Ռամիլ Ուսուբովը շուտով կդառնա 80 տարեկան, եւ նրա դերը նախնիներին կդիմադրի ընդհանուր առմամբ: Պաշտպանության նախարար Ջաֆար Հասանովը նույնպես մոտիվացված չէ, նախնիները զբաղեցրել է ՆԳՆ ներքին գործերի հրամանատարի դերը: Ադրբեջանական բանակի վերջին մեկ տարվա մի ֆանի խոսքը ձախողումների համադասարանի սրամարտական կիսամարտի մասին նրա հեռագրում:

Այդուհանդերձ, եթե իրականություն դառնա ադրբեջանական լրատվամիջոցի կանխատեսումը եւ մինչևեւ տարվա վերջ փոխվել է ՆԳ եւ դասառության նախարարները, իսկ Վասիֆ Թախիբովը չնշանակվի փոխնախագահ, ապա հնարավոր կլինի գործուղել եմբարդել, որ Ադրբեջանում 2018-ի նախագահական ընտրությունների առաջնային դերակատար է լինելու Մեծիկին Ալիևան: Նույնիսկ եթե Իլիամ Ալիևը չորրորդ ժամկետով առաջարկի եւ վերընթան:

ՍԱՆՍ ՉՈՐԲ

Նյու Յորք

Ամերիկյան իրավապահ մարմինները սկսել են դասախառնության ենթարկել Երդողանի թիկնադրականներին, որոնք մայիսի 16-ին, Վաշինգտոնի Շերիդան հրապարակում հարձակվեցին եւ դաժանորեն ծեծեցին Թուրքիայի նախագահի այցի դեմ բողոքի ձայն բարձրացրած ֆուրը, եզդի, հայ խաղաղ ցուցարարներին, սեղեկացնում է «Նյու Յորք Թայմս» իր չորեքշաբթի օրվա թողարկման մեջ: Առայժմ բերման է ենթարկվել ամերիկաբնակ թուրք երկու մասնակից, մեկը՝ Յեուսի Յըլդըրընն է, ով Նյու Յորքում շինարարական կազմակերպություն է ղեկավարում, մյուսը՝ Վիրջինիա նահանգում ադրբեջանական Նարինը: Ձերբակալվել են նաեւ բռնությանը մասնակցած երկու կանադաբնակ թուրքեր: Թերթը հայտնում է, որ դասառնական հայտարարությունից առաջ, իրավապահ մարմինները խորհրդակցում են ԱՄՆ դեմոստրացիայի դեմադրանքի եւ գաղտնի ծառայության գործակալության հետ, Թուրքիայում զսնվող մյուս մեղադրյալների անունները մասսայաբար հայտարարելու հանգամանքի շուրջ, ֆանգի նրանք դասառնական են դիվանագիտական անձեռնմխելիությանը: Վաշինգտոնի ոստիկանությունը հաստատել է ծեծկոտորած մասնակցած Ս. Նարինի եւ Յ. Յըլդըրընի հանցակցության չափը, համաձայն որի՝ առաջինը մեղադրվում է մեկ ֆրեական բնույթի հանցանքի եւ մեկ զանցանքի մեջ, երկրորդը՝ երկու ֆրեական հանցանքի եւ մեկ զանցանքի մեջ: Յըլդըրընը՝ ժողովրդական կոնգրեսի վրա հարձակվողն է, սափրած գլխով, հսկայամարմին, հայերիս ֆաջաձանոթ մի դեմ: Նա Նյու Յորքում եւ Վաշինգտոնում թուրքական դիվանագիտական կառույցների առջեւ հայ ցուցարարներին հակազդող թուրքական «Ծանր հրետանին» է, իր «անասնական բառաչ» հիշեցնող աներեակայելի բարձր ձայնով եւ լեզի դաժանությամբ:

Երդողանի թիկնադրական կանգնեցումները և դասարանի առաջ

դաժանցի, կամ՝ նրանց մուսթը Մ. Նահանգներ ընդմիջ կարգելի, կարծիք է հայտնում «Wall Street Journal»-ը: Չորեքշաբթի օրը կայացած ձերբակալությունների մասին դասառնական հայտարարությանը առայժմ որեւէ կերպ չի արձագանքել Վաշինգտոնում Թուրքիայի դեսպանատնը: Այս հարցի շուրջ տարբերակ գոյություն է անայլալ կեցված է դաժանում նաեւ նախագահ Թամիլը, աստիճանը զիջելով ամերիկյան օրենսդիրներին եւ իրավապահներին: Նշենք, որ Երդողանը Մ. Նահանգներ եկավ բազմաֆունկցիոնալ, գերազանցակալից հրազեն զենքեր 1.2 միլիոն արժողության գործարքի առաջարկով: Այն չեղարկելու կոչով ամերիկյան օրենսդիրները նամակով դիմելու են ԱՄՆ նախագահին: Հիշեցնենք, որ հունիսի սկզբին Միացյալ Նահանգների Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների դալարը միաձայն՝ 390 կողմ, 0 դեմ ձայնով ընդունեց Վաշինգտոնում Երդողանի թիկնադրականներին բռնություններ դասառնող թիվ 354 բանաձեռը: Որոշմանը մայրողել էր մայիսի 26-ին ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների դալարի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի բանաձեռը: Բանաձեռում նշվում է, որ «թուրք անվտանգության որեւէ աշխատակից, ով ուղղորդել, ղեկավարել կամ մասնակցել է մայիսի 16-ին թուրքական անվտանգության ուժերի կողմից խաղաղ ցույցի արդյունքի ճնշման գործողությանը, համաձայն Միացյալ Նահանգների օրենսդրության, ղեկավար է ֆրեական դասառնականության ենթարկվի»:

Երդողանի թիկնադրական կանգնեցումները և դասարանի առաջ

Երդողանը միլիոններ է ծախսում մեծացնելու համար իր ազդեցությունը Ամերիկայի կառավարության վրա: Նա փաստաբանների, ֆարոզական ընկերությունների եւ գաղափարների շեմարանների մի ամբողջ բանակ է գործի դրել, որպեսզի ազդի Թամիլի վարչակազմի վրա: Վերջերս ուսուցումով դարձրած, որ «Ֆլին ինստիտուտը» 500,000 դոլար էր ստացել Թուրքիայից ներկայացնելու համար վերջինիս ազգային անվտանգության ծախսերը Ամերիկայում: Հիշեցնենք, որ Մայիս Ֆլինը Թամիլի նախագահ ընտրվելուց հետո նշանակվել էր Մ.Ն.Ի ազգային անվտանգության խորհրդատու: Ինքը՝ Ֆլինը սիդիված էր եղել խոստովանել այդ գումարի մասին այն բանից հետո, երբ բացահայտվել էր իր կապերը Թուրքիայի հետ: Ֆլինի վերջին գործարքը կապված էր մի թուրք գործարարի հետ, ով ցանկանալով փրկել Թուրքիայի հեղինակությունը դեմոստրացիայից հեղաշրջման ձախողված փորձից հետո, դասվել էր փաստագրական մի ֆիլմ նկարահանել, որը մեղադրական հայց կներկայացներ ընդդեմ Ֆեթուլլահ Գյուլին: Եթե էլ չի վարձվել է չի թողարկվել, որոշ անհամաձայնությունների դասառնող:

ԴԵՅՎԻԴ ՖԻԼԻՊՍ

Թուրքիան փորձում է մեծացնել իր ազդեցության ոլորտը

Մինչ նախագահ Դոնալդ Թրամփը խոստանում է կասեցնել ազդեցություն բանեցնողների, ֆարոզական խմբավորումների ընդլայնումը, Թուրքիայի նախագահ Երդողանը իրեն անձեռնմխելի է համարում, եւ հանգիստ կարողանում է դիտարկել, թե ինչպես են իր անվտանգության մարմինների աշխատակիցները օրը ցերեկով կոտորում մարդկանց փողոցում:

Երդողանը միլիոններ է ծախսում մեծացնելու համար իր ազդեցությունը Ամերիկայի կառավարության վրա: Նա փաստաբանների, ֆարոզական ընկերությունների եւ գաղափարների շեմարանների մի ամբողջ բանակ է գործի դրել, որպեսզի ազդի Թամիլի վարչակազմի վրա: Վերջերս ուսուցումով դարձրած, որ «Ֆլին ինստիտուտը» 500,000 դոլար էր ստացել Թուրքիայից ներկայացնելու համար վերջինիս ազգային անվտանգության ծախսերը Ամերիկայում: Հիշեցնենք, որ Մայիս Ֆլինը Թամիլի նախագահ ընտրվելուց հետո նշանակվել էր Մ.Ն.Ի ազգային անվտանգության խորհրդատու: Ինքը՝ Ֆլինը սիդիված էր եղել խոստովանել այդ գումարի մասին այն բանից հետո, երբ բացահայտվել էր իր կապերը Թուրքիայի հետ: Ֆլինի վերջին գործարքը կապված էր մի թուրք գործարարի հետ, ով ցանկանալով փրկել Թուրքիայի հեղինակությունը դեմոստրացիայից հեղաշրջման ձախողված փորձից հետո, դասվել էր փաստագրական մի ֆիլմ նկարահանել, որը մեղադրական հայց կներկայացներ ընդդեմ Ֆեթուլլահ Գյուլին: Եթե էլ չի վարձվել է չի թողարկվել, որոշ անհամաձայնությունների դասառնող:

Քարոզչական ընկերությունները ցանկալ են վարձարկում: Թուրքիան «Գեոպոլիտիկա» ամսական վճարում է 141.000 դոլար, «Ամսերդան դասառնող» ամսական 50.000 է ստանում Գյուլենի արտահանմանը հաջողացնելու համար, Ջուլիանիի իրավաբանական ֆիրման՝ «Գրեյթեր Տորի-գը» ստանում է ամսական 40.000 դոլար: «Կաթիսոլ կաունսել»՝ 32.000 դոլար ամսական, «Մերկուրի»՝ 20.000 դոլար ամսական: «Մեդիտոն գրուպ»՝ 20.000 դոլար ամսական, «Մեքի Սիգնալ»՝ 20.000 դոլար ամսական, Ջիմ Առնոլդը՝ 20.000 դոլար ամսական, «Մեդիա Ֆիլմ»՝ 9.000 դոլար ամսական: 2016-ին Թուրքիան միայն «APCO Associates» ընկերությանն է վճարել 741.000 դոլար:

Իսկ վերջերս, ԱՄՆ ֆաղափանցների վրա դաժանաբար հարձակումից օրեր անց, Թուրքիան որոշակի հաստատված գումարով նոր համաձայնագիր է կնքել «Բուստոն-Մարսելլե» ընկերության հետ, որպեսզի վերջինս հասարակական հարաբերությունների (PR) հսկողություն ապահովի:

Քարոզչական խմբավորումները երբեք բաց չեն թողնում նման եկամտաբեր գործարքները, ինչպես էլ դրանք նողկալի թվան: «Գաղափարների շեմարանների» (Think Tanks) դեմոստրացիայի կարելի է այլ կերպ մեկնաբանել: Նրանք կարող են դիմել, որ փողը սրվում է որպես գնահատական իրենց սարած աշխատանքի: Բայց դրանց կառավարիչների խորհուրդը չի կարող է մոլորության մեջ ընկնի: Օրենքով՝ նրանք նվերներ չպետք է ընդունեն թուրքական կառավարությունից: Պետք է վստահ լինեն, որ իրենց գործունեությունը չեն չարաբանում, որ իրենց որոշակի «թեմաներ» չեն դարձնում, որոնցով ֆողարկվի Երդողանի կամ նրա համախոհների գաղտնի գործունեությունները: Թուրքիայում նրանց գրասենյակները ղեկավարվում են շեմարանները ֆաղափական խորհուրդներ չի կարող էր սրամարտ թուրք դասառնողների: Նրանք չպետք է թուրքական ծախսերը դասառնեն ԱՄՆ-ի կառավարական շեմարաններում, ելյն:

Ազդեցությունների ոլորտը մեծանում է: Ժամանակն է չափազանց զգույս լինել եւ բացահայտել ամեն մի հսկողություն: Լռությունը մեղապատության համար է: Թարգմ. Ն. Ծ.

ՎԱՐՄԻԿ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Թատերագետ

Չարանանայի է մարդը, մեծ, անմեծ: Տարիներով մեր կողմից արտոնները հրաժեշտ են արարում, հաճույքով ընթացում են դրանք, բայց լուրջան են մասնունում. կարծես լուրջանուն բան: Ինչո՞ւ: Չէ՞ որ անհամար լրագրողներ ունենք, իսկ նրանց արածն այնքան էլ սովորական չէ:

Խղճի «հունով» ես ուզում եմ ընդհատել այս լուրջությունը եւ լուրջությունը եւ լուրջությունը եւ լուրջությունը մի զույգի մասին՝ ոչ միայն արժանավորին արժանին մասնագետ, այլև մեր արժեքները կամ նրանց մի մասը, գոնե, ավելի ցայտուն դարձնելու միտքով: Ուրեմն հենց սկզբից՝ ՆԱԽԱԽՆԱՍՈՒԹՅԱՆ մասին: Տեսե՛ք, թե այդ նորին մեծությունը նախախնամությունը ինչպես է հեռու-հեռովից, միանգամայն այլ ու սարքեր իրենցով ծնված-աղբյուր մարդկանց բերում, միավորում ու արժեքներ արարողի լուրջանունին է դնում: Խոսքն արդեն գրեթե չորս տասնամյակ մեր հայության, հետո էլ բովանդակ աշխարհի հայության համար ճանաչ ու հարգանք զույգի մասին է. **Արիեն Մովսեսյան** եւ **Վահան Կարապետյան**. հայկական փոքր էկրանի վարդեր: Բնականաբար, լուրջ գաղտնի նրանց ու այդպես մասնագետ:

ԱՐԻԵՆ ՄՈՎՍԵՍՅԱՆ. Բնիկ արցախցի՝ Չայլու գյուղից, բայց նա ցավով է արձակվում ծննդավայրի անունը:

1992թ. հունիսից այն գերյալ է... Մեծ նրան ճանաչեցի՞մ «Սվետլանա» անունով: Ընթացիկ հինգ զավակներից մեկն է: Դեռ դպրոցում նա սկսեց գրչի մարզումներ անել, ապա, հայրիկի՝ մանկավարժ Բախչի Մովսեսյանի ուղեկցությամբ եկավ Երևան եւ ընդունվեց Պետական լուսարանի բանասիրական ֆակուլտետի արվեստագիտության բաժինը: Վերջին կուրսում արդեն թղթակցում էր մամուլին: Եվ լուրջանունը չէր, որ մի օր նա դարձավ «Հայաստանի աշխարհագրի» անասագի աշխատակից: 1975-99թթ. վարում էր մոր եւ մանկան բաժինը: 1980թ. Արիենը եկավ հայկական հեռուստեսիլ եւ դարձավ «Լրաբեր» լրատվական ծրագրի թղթակիցը եւ սասանայակներ արձանակ անխաբար ու անբասիր կենդանի հաղորդումներ ու ռեդիոհաժարներ վարեց՝ լուսաբանելով Հայաստանի մշակութային իրադարձությունները:

Ինձ, որ անսարք էին թողնում մշակութային, հասկալի թարգմանի վերաբերող հաղորդումները: Դեռ հիշողությանս ծախքում են նրա լրաբերյան գրույցները: Եկրանին խոսքի մշակույթի անդամաճան նախանձախնդիրն էր: Լսելով ու տեսնելով բարեքան, խելացի երիտասարդ աղջկա միանգամայն ընդունելի կարճ հաղորդումները, ցանկացա տեսնել նրան: «Լրաբեր» ռադիոհաժարի հսկայական շեմի առաջին հարկում էր: Նրա լուրջանունների սակ արժանակ ակտիվներն ու մարդիկ էին լինում խմբակ: Հաղորդումները կենդանի էին, իսկ մասնակիցները՝ լուրջ: Ես նրան բուն գրագրուհի մեջ գտա եւ զարմացա երիտասարդուհու կազմակերպչականությամբ: Նաեւ այն ջերմ ու

լուրջ կառույց, որ նա ուներ իր հաղորդման մասնակիցներին հետ: Չանցած ես մի երկու տարի, երբ մեր ժողովուրդը անկախության ուղին էր բռնել եւ Արցախն էլ ոսփ էր ելել, «Լրաբեր»-ի լուրջանունները սակ, ազատամարտիկ հաղորդակալով խառնված մարդկանց մեջ, դարձյալ տեսա Սվետլանային: Աղջիկը կարծես նրանց ուղղորդող լինե՛ր: Վերսին սեր ու հղիություն լրագրողի համար: Եվ այդ սերն այնքան էր, որ նրանք ընդվզեցին աղջկա ոչ հայկական անվան դեմ եւ հենց սեղանուստը փնտրեցին սարքերակներ եւ «Արիեն» անունով մկրտելով իրենց ֆուլիկին, հեռացան դեղի մեր անհանգիստ սահմանները:

Տարիների իմ ընդգծումները այսօր օգնում են, որ ինչ-որ չափով անբողջացնեն Արիեն Մովսեսյանի դիմանկարը: Եվ, ուրեմն երկրաբան գոտում էլ նա առաջիններից էր: Եվ լուրջանունը:

Լուրջանունի վրա առեցնում էստեղծի ու ռեդիոհաժարի շարքը, որ սկսվեց առաջինը մեր ջանքերով **Սամվել Ծառնուկյանի** նվիրված «Մարդու ժամանակը» տեսաֆիլմով: Ինչ օրեր էին... Մի կողմից վիրավոր կամ զոհված մեր տղաներին էինք ընդունում, մի կողմից էլ եռաբլուր գնում... Ես էլ անմասն չմնացի Արիենի սիրահարի ու զոհաբերությունից: Ավագ ֆրոջ միմուճարը՝ Ֆարիդ Աբգարյանը, ծառայում էր Սեւծովյան նավատորմում արդեն չորս տարի, բայց լսելով հարեանի հարձակումների մասին, անմիջապես վերադարձավ Այնթապ գյուղ: Փորձառու հեռախոսը հավաքեց գյուղի ջանկարներին եւ զենքի հետ վարվելու դասեր էր տալիս: Նրանք իրենց ջոկատը կոչեցին «Չորավար Անդրանիկ»:

1993-ի ամռանը վիրավոր փոխվեց. վարձու եւ օսար համալրում ստանալով՝ Զեյթունյանի սարածաբանում թե՛ մար-

Եվ ահա դարավերջին իր անփոփոխներն էր անում հայկական ռադիո-հեռուստատեսային բնագավառի նորընծա երիտասարդ նախագահ **Տիգրան Նաղդալյանը**: Նա գործի առաջատարների հետ հեռահար նախագծեր էր հղանում եւ Արիենին առաջարկում է բարդ ու խորհմաս մի նախագիծ կյանքի կոչել: «Շրջադարձ» էր կոչվում այն: Իր գեղագիտական տեսլականով եւ կռահումների համոզականությամբ, հայ լրագրող միացավ աշխարհում տեղի ունեցող հոգեւոր երեսույթների գերակայությունը հաստատող շարժմանը, որի համար նրա գործունեությունը 2002թ. գնահատվեց ՄԱԿ-ի մրցանակով: Այնուհետ մայրենի լեզվի անթերի իմացության եւ իր հաղորդումներով դրա փայլուն մտածողությամբ ստեղծելու համար 2003-ին Արիենն արժանացավ Հայաստանի ժողովրդական միության «Ոսկե գրիչ» հեղինա-

կարան ստացան Արվեստագետ: Ընթացիկ մեծացավ երկու փոքրիկներով՝ Նաննե եւ Սեդան: Արիենը բարձրագույնում էր վարել «Հայաստանի աշխարհագրի» անասագի «Մոր եւ մանկան» բաժինը, իսկ 1980-ից դարձավ հայկական հեռուստեսիլի «Լրաբեր» թղթակից, ապա ծրագրի մշակութային իրադարձությունների մեկնաբանը՝ ուղիղ եթերում: Եվ անմեծ անգամ, երբ սարքեր փոխադրվեցին, նա Ռադիո եւ Գալիսիա թարգմանի, խնամված ու հավաք, մարդիկ կարծում էին, նոր է գեղեցկության սրահից դուրս եկել: Ռադիոհեռուստեսիլի նախագահ **Տիգրան Հակոբյանը** Միեր Մկրչյանին նվիրված հաղորդումից հետո ցանկացավ անձամբ շնորհակալություն հայտնել «Լրաբեր»-ի թղթակցին, երբ տեղեկացավ, որ նա գալիս է Արվեստագետ դասընթացի, այլ ոչ թե Արվեստագետ մասնագետ փոխադրվելու, որոշեց ու խոստացավ լուծել լրագրողի երեսնամյա բնակարանի հարցը: Նախագահի ջանքերը մասամբ միայն հաջողությամբ թափվեցին: Երեսնամյա քննակետի բարձրահարկի 10-րդ հարկում մեկ սենյականոց՝ Արվեստագետ հանձնարձ երեք սենյականոցի դիմաց... Ինչ արած. չորս հոգանոց ընթացիկ խցիկ մեկ սենյակում: Եկավ ժամանակը եւ Վահան էլ, որոշեց կամավոր սղա, զինվորագրվեց Զանափեռում տեղակայված կառնի գնդում...

ԲԱՂՁԱԼԻ ԶՈՒՅԳԸ. Եվ ինչպես արդեն անել էմ, Թիֆլիսյան Վարդանյանը մկրտեց նորընծա օրհնատոհմի փայլուն սկիզբը... Դիտելով այն ու նրա գեղեցկությունը՝ զուգակցված խոսքով: Այդ օրվանից աշխարհի հայաբնակ լուրջանուն ու ֆալսիֆեռում եղան Վահանը՝ բնականաբար իր փայլուն լրագրող ու հեղինակ-հաղորդավար կնոջ՝ Արիեն Մովսեսյանի հետ: Նայելով նրանք իրար Սասնաբուլում, հայերի երեքնին ու մշակական օրհան Պոլսում, որտեղ հայությունն ու նրա սաղանդավոր զավակները հոգեւորի հավերժական ակոս են բացել... Պոլիսն իր հայաբնակ թաղերով, դպրոցներով եւ մշակութային ու հրատարակչական վայրերով... Չույզի «Հայից հայ» հաղորդախորը ինչպես օջախներ ու հոգիներ խոսեցրեց... Սկսած հրաշալի դրոշմներով՝ Պ. Դուրյան, Դ. Վարուժան, Սիմանյան, Ռուբեն Սեւակ, ավարտած սաղանդավոր արձակագիրներով՝ Գր. Զոհրապ, Օսյան, Մեծուհի, որոնց գեղարվեստական ու հունարեն գաղափարները բարձրագույնում էին զուգակցված: Չառաջ ու խախտումի, Ռ. Հաստիսյան ու Արա Գյուլե, Մկրչի Մարկոսյան... Թվով տասնհաղորդում եւ տեսաֆիլմ նվիրվեց ղուլ-սահայ մշակութայինների:

Ապա Հունաստանը, Աթենքը եւ Սալոնիկը, ուր Հայ գրիչի հրատարակչության 1500 անյակի առիթով այնտեղ էին հրավիրվել... Մի խոսքով, սարիների մեջ 15 հաղորդում նվիրվեց հայ-հունական դարավոր կառներին: Առավել բարեպատեհ առիթ կարելի էր երեսակայել, երբ, անկասկած, միաձուլվում են խոսքի ֆալսեռ ու տեսաֆիլմի ընդելուզումի, մոնտաժի հնարավորությունները: Եվ ակնորդը ակամաստն է դառնում իրականության եւ հույզերի հրավառությամբ:

Փոքր էկրանի բացառիկ ու անբաժան զույգը

կան չէր, որ հենց նա ուղեկցեց իր աղջկա ժողովրդին օգնության եկած մեծն Շարլ Ազնավուրին... Որքան հիշում եմ, Արիենը միակ կին լրագրողն էր, ով անվախ գնում էր թե՛ կենտրոն ու հրեական ծառայության սակ ռեդիոհաժարներ վարում: Պատերազմական օրերի թարմ տեղեկություններն էին անփոփոխ նրա հարցազրույցները Արցախի լուրջանունության բանակի կազմակերպիչներից **Սեթ Սարգսյանի** հետ: Սա սիրահար էր: Հնարավոր չէ, օրինակ, մոռանալ նրա կարճաճան ու դիտողական հաղորդումը Յեֆիմ Ծոր կոչվող վայրից, որտեղ տեղակուրված էր դաշտային վիրահասարակը: Վիրաբույժը լեգենդար **Արցախի Բուհիսթյանն** էր: Նաեւ, ինչպես մոռանալ նրա մեկ այլ ռեդիոհաժար, որն այսօր լուրջանուն կան սրբազան մասունքի արժեքն է ստացել... Խոսքը մեր առասպելական ֆաջազունի՝ **Մոնթե Մելինյանի** մասին է: Նա մարտ վարում էր Դադիվանքի համադասակերին: Միաժամանակ ստիպված էր լուրջանուններ անձնագրի ժողովրդի հարցերին... Դժվար է ասել. նրանից ո՞նք համար էր սրբազան առաքելության եւ անձնագրի լուրջանուն լուրջանունը... Անմոռանալի է Մարտիկի ազատագրմանը նվիրված նրա ռեդիոհաժարը՝ դարձյալ մարտադասից: Հետո Արիենն այդ հանդիպումներն ու զույգները կհամարի կյանքի մեծագույն դասեր... Հայաբնակության ու կո-

կալոր մրցանակին: Առհասարակ Արիեն Մովսեսյանի մրցանակները, լուրջանունները, մեղավորները, մանավանդ մշակութային վաստակավոր գործի կոչումը, արդարացիորեն հաստատում է նրա ազնիվ ու անճախ վարքը: Դարավերջը, ակամա, Արիենի համար նոր ընթացիկ լուրջանուններն էր: Եթե մինչեւ այդ նա աշխատում էր սարքեր օդերատրոնների հետ, ապա 1999-ի թիֆլիսյան Վարդանյանից հետո գտավ իր օդերատրոն, ով եւ մասնագիտական այնպիսի հազվագյուտ կարելիություններ, նրա գեղեցկություն, ճաշակ, գեղագիտական դիտողական շարժում, մանրամասներից մեծ ու գեղեցիկ ընդհանրացումներ անելու ունակություն բացահայտեց, որ դարձավ անփոփոխանելի: Խոսքը Արիենի անունով՝ ֆիզիկոս Վահան Կարապետյանի մասին է: Այդ օրվանից նրանց համատեղ գործունեությունը իսկական մշակութային գանձեր ստեղծեց հայկական հեռուստեսիլի եթերում եւ դարձավ համահայկական նվաճում:

Դպրոցը փայլուն ավարտելուց հետո, միայն մեկ ֆունկցիոն հանձնելով Վահանը ընդունվեց ԵՊՀ-ի ֆիզիկայի ֆակուլտետ եւ անմիջապես վերադարձավ Մեղրի: Արիեն ամիսներ անց համալսարանում հազիվ ծանոթ երիտասարդները, անկեղծ, ուրախությամբ շնորհակալություններ միմյանց: Հետո կրկին դասեր : Եվ նաեւ սեր... Երկուսն էլ ուսումնառարավ հոգիներ էին, սոցորված գիտելիքներ ձեռք բերելու տենչով:

Այնուհետեւ Վահանը մեկնեց Լեւոնգրադ եւ ընդունվեց Ա. Իոֆֆեի անվան ֆիզիկա-մաթեմատիկական ինստիտուտ՝ սիրած գործում առավելագույն խորանալու նպատակով: 1971թ. ավարտելով, գործուղվեց Հայաստան, Արվեստագետ «Սիրիոս» գործարան: Տաս տարի Վահանն աշխատում էր որոշեց հասուն կոմպոզիտորական բյուրոյի ավագ ինժեներ, միաժամանակ մասնագիտական առարկա դասավանդում տեղի էլեկտրատեխնիկական սեյմիկոնում:

Դարձյալ ընդգծեմ, որ 1975-ին Արիենն ու Վահանը անունազան եւ երեք սենյականոց բնա-

ՈՒՐԵՆ ԶԱՅՐԱՊԵՏՅԱԼ

Մտակվա

Մի ֆանի արի առաջ Արմավիրի մարզի Ալեքսանդր գյուղում եզրիական Լալիս արձարի բացման հանդիսավոր արարողությանը...

- Դուք եզրի՞ք եք:
- Այո:
- Իսկ ձեր գյուղում միայն եզրիներ են աղորում:
- Ոչ, հայ-եզրիական գյուղ է:
- Եվ ինչպե՞ս եք աղորում:
- Շատ համեմատաբար, ոչ մի լուրջ խնդիր մեր մեջ չի առաջանում...

Վերջին արիներին Մերձավոր Արևելքում իսլամիսական ծայրահեղականությունների հետ կապված իրադարձությունների գոհերից մեկն էլ դարձել է հենց

Ղոթիները, ասորիներն ու հասկաղես եզրիները...

եզրի ժողովուրդը: Բավական է միայն հիշել Շանգալ ֆաղափ գրավումը իսլամիսների կողմից, երբ գերեվարվեց մոտ 7000 եզրի՝ հիմնականում կանայք ու երեխաներ: Կոստանդնուպոլսի Կոնստանդնուպոլսի Կոնստանդնուպոլսի Կոնստանդնուպոլսի Կոնստանդնուպոլսի...

Այս անգամ սակայն խնդիր չի դրված խորանալ այս հնամյա ժողովրդի ծագումնաբանության, արմատների, կրոնի, ֆուր-եզրիական առնչությունների և նման բազմաբարդ լուսնական խնդիրների մեջ, առավել ես, որ այս թեմայով մտորյա հրապարակումներում հառնում են նաեւ բազմադիպի «էկզոթիկ» հարցեր: Թեկուզեւ կրոնի դարազան: Ուշադրություն դարձնեմ հարցի ֆաղափական կողմին՝ այդ ժողովրդի ղեկավարությունը որեւէ ձեւով վերականգնելու խնդիրն:

Վերջերս ազգային անվտանգության փնտրումներով Մոսկվայում էր եզրից հոգեւոր առաջնորդը: Նորերս ռուսաց մայրաքաղաքում էին սիրիացի ասորիների ներկայացուցիչները, որոնք եկել էին խնդրելու Վլադիմիր Պուտինին աջակցելու Սիրիայում գոյն կոմիտեի քննակազմի համարվողության ստեղծման մեջ: Իսկ ահա օրերս Մոսկվայում տեղի ունեցավ մի-

ջազգային կոնֆերանս («Միջազգային Մետոքոսմիա») այսօր. եզրիական ղեկավարների և հեռանկարների» թեմայով: Միջոցառման ժամանակ եզրի ժողովրդի ղեկավարները նույնպես հարցազրույցներ անցրեցին, որ հասունացել էր դարձել, երբ եզրիները կարող են հայտարարել հայրենիք ունենալու իրենց իրավունքի մասին: Անցյալ արի եզրի ժողովրդի խորհրդարանը հասուկ նիստով ընթերցել էր եզրի ժողովրդի տիրակալ սուլթան Կելալին Ռեզզան սոհմից, որն էլ ներկա էր մոսկովյան կոնֆերանսին և ղարգաբանումներ էր արձակել իր ժողովրդի ֆաղափական ծագրերի մասին:

Եզրի ժողովուրդը իր ղարսնությունը համարում է հիմնական, սակայն ողբերգական: Եզրի ղարսնաբանները համաբարհային ղարսնության մեջ հազվել են 360 ցեղատղանություն, որից 161-ը բաժին է ընկնում հենց իրենց: Սուլթանը հավաստում է, որ րդերն ու եզրիները մոսկովյան ազգային հանրությունն են՝ բաժանված սուկ կրոնական գործոնով: Աշխարհում եզրիների ֆանակը առավելագույնս հասնում է 3 միլիոնի: Սուլթանը հասուկ ընդգծում է, որ աշխարհում մեկ սիմված եզրիները, այդ թվում նաեւ Հայաստանում, առավել բարեմղաս կյանքով են աղրել ու աղրում են ֆիլոսոֆի-

կան երկրներում: Անհամեմատ խնդրահարույց են եղել հարաբերությունները մուսուլմանների հետ:

Խոսելով ազգային ղեկավարության վերականգնման ծագրերի մասին սուլթան Կելալը առաջին հերթին հիշեցնում է, որ եզրիների ղարսնական հայրենիքը Միջազգային է: Սակայն ներկա ղարսնանքում իրենք իրաւտություն են դրսեւորում և նույնպես համար գոյնում եզրիների համար կազմավորել վարչական միավոր՝ նահանգի տեւոք: Տվյալ փուլում ավելի կոնկրետ՝ Լալիսի շուրջ ոչ մեծ արածիքի շուրջում հասուկ կարգավիճակ, և ֆանի որ այդ ֆաղափում է գոյնում եզրիական աշխարհի նսավայրը, աղա այստեղից էլ կարելի է իրականացնել եզրիների կրոնական համայնքի դեկավարումը համայն աշխարհում:

Եվ անենակարտուր: Քրիստոնյա ղոթիներից ու ասորիներից հետո ոչ ֆիլոսոֆիա եզրիները եւս ազգափրկության խնդրանքներով դիմում են ոչ թե «ֆիլոսոֆիական» Եվրոպային կամ Ամերիկային, այլ Ռուսաստանին: «Ես ունեւ միայն մեկ, գուցեւ վերջին հույսը, որ իմ ժողովրդին կփրկի Ռուսաստանը», ասում է սուլթան Կելալը: Սա մոր երեւոյթ է, երբ հիմնականում մուսուլմանաբանկ Մերձավոր Արեւելքում աղրող ֆիլոսոֆիա են ոչ մուսուլման ազգային հանրությունները ի դեմս Ռուսաստանի տեսնում են իրենց գոյատեւման ղարսնաբան: Ի դեղ, մորքնա սուլթանն իմր առայժմ աղրում է Գերմանիայում և մոր-մոր ղարսասում է մեկնել Լալիս: Բաղձալի ղեկությունը, սուլթանի ցանկությանը, կկոչվի ոչ թե ավանդական եզրիսան, այլ եզրիսան:

Այո, Արիները հրաւալի սիրաղեսում է մայրենի երկու բեւեռներին... և հույզերի լեզվին: Նա յուրովի է միախառնում դրանք՝ ստեղծելով մի օրը ու հարուս լեզու: Շփոթ ու ղարսնաբան ղարսնա սեթեւեթանի, խորն ու բազմաբարհային առանց խրթնաբանության: Իսկ եթե գրավոր լեզվին ավելացնենք բանավորի հնչերանգային հարսությունը, հուզական շունչը և բազմազանությունը՝ կսանամք եթեւում հանց ճախարակ հնչող լեզու: Հաճախ Արիների գրավոր խոսքը ունենում է չափածո արունակություն: Արեւմտահայերեն հնչողություն, փափուկ, անեւան երգեցիկ մի լար, որ առանձնակի ֆաղություն ու գրավիչ երանգ է ղարգելում նրա խոսքին: Անհնար է մեջբերել արեւմտահայ ղոթներից եղած միջարկությունները. դրանք արեւմտահայ են:

Բավարարվեմ միայն սրանց կողմին դնելով նաեւ արեւելահայ գրողների ստեղծագործություններից մեջբերումները, որը Արիները արտաբերում, հնչեցնում է մոր կաթի ղեկ ֆաղր ու բնական: Արիները առավելագույնս բյուրեղացրել էր իր գրավոր խոսքը: Կարելի էր առանց երկրնսրանքի խոսել նրան հասուկ գրելաոճի մասին, որը երբեք վերացական չէ: Ընդհակառակը, որոշակի էր նրա հերոսը՝ իր միջավայրով ու կենսակերտով, մտածողությամբ՝ ինչպես որոշակի՝ նրա խոսքում ու արտաբերությանը: Նա գերեւ էր լրագրային ակնարկին հասուկ մակերեսայնությունից. ընդհակառակը, մանավանդ օտարի եմբակայությանը, հենց այսօրվա Պոլսում աղրող նրա հերոսներն ունեն ներքին դրամաշիզմ, որ հեղինակը մեզ է հաղորդում նրանց կենսագրական անհայտ կամ ֆիլ հայտնի մանրամասների շաղախով... Տարակույս չկա, որ հեղինակի տեսքը լրագրականի սահմանագիծը ֆանդելով՝ մտնում է մի այլ սիրույթ, որ գեղարվեստականին է վերաբերում: Նրա բերածը խոհագրություն է, դիմանկար, վարագրություն:

Անհասկանալի. այսպես կարելի է բնորոշել Արիների ստեղծագործության ջիղը: Հասկանիք, որ գորացնում և յուրօրինակ է դարձնում նրա անեն անդրադարձ: Եթե եթերում Արիները գերում է իր խոսքի հույզով ու խորքով, աղա օղերսրը՝

Փոքր էկրանի բացառիկ ու անբաժան գույգը

Վահան Կարաղեսյանը, գոյնում է տեսաղարսներին համաղարսասախան ղիթն ու անցումներ, ջանում է եղիկական-խոհական հասկանքները առավել արժու ու գրավիչ դարձնել ղարուզ և անցումների մտածված հերթաղարսության շուրջով: Օղերսրի «ձեռագիրը» ուշաղի և հեւտողաբար ուսումնասիրելիս նկատում ես, որ նրան իմնահասուկ այլ լուծումներ կան: Օրինակ «անհանգիստ» իրար հաղորդող դրվագները հանկարծ դանդաղում են ու համարակեր վերջակես դառնում՝ գաղով մի ընդհանրացման, որ գոյնի արժեւ ունի: Անհ թե ինչ է նեւանակում, երբ օղերսրական արվեստի սիրույթ է գաղիս համակողմանի ղարգացած մարդը, անհաղը, ավելին՝ ֆիզիկոսը:

Հեռաւեստիլի այս գույգի համաւեղ հաղորդումների ու տեսաֆիլմերի թիվը անցում է 7 հարյուրից՝ նվիրված մեր ղարսնության և մեակույթի սկսանքներին: Դժվար է թվարկելը: Վերջին երկու տեսանյակում այս գույգի հանդիսարանը անհամեմատ մեծացել է: Երբեք է, դա մեր՝ Հայաստանի հեռուստաղիսողի հաւակին է, սակայն աշխարհի ու հայ Սիդոնիի հայության համար անհամեմատ արեւելյան ղարսնանք են ստեղծվել: Եվ ֆանի որ նրանք անձաղք եղել են աշխարհի արեւմտահայտնի ֆաղափներում, ուղիք ենք սեղծ հաղորդել այս բացառիկ գույգի օրջաղարսության ֆարեղը. Եզրիցուս, Հոռն, Հոնաստան՝ Սաղոնիկ, Սամբոլ, Հարավլալիս, Ռուսաստան, Վրաստան: Միայն տերյանական արբեր հաղորդումների աղիթով նրանք ֆանիցս եղել են ոչ միայն Ձավախում, տերյանական վայրերում, այլեւ՝ Օրենբուրգում, որտեղ բանաստեղծը մեկնել էր արեւելյան առաջաղարսում, բայց վիճակը վարթարացել է և նա վախճանվել է օտար ֆաղափում...

Արիներ-Վահան գույգի հաղորդումները դիտում է աշխարհի հայությունը, և տեղական մամուլում այնուպիսի հուզիչ, ջերմ ու արագրակ, երախագիսողությամբ յի տղեր են գում, որ չգիտես ինչը ընթերցել և ինչը թողնես: Բնական է, օտար երկրներին տակ աղրող մեր հայրենակիցները որեւղ և

ինչպե՞ս կարող են լսել ազգի ընթրյալների ու մեծերի հեւագիծը լուսարանող նման հարուս ու բարձրակարգ մեկնաբանումներ, որոնք ոչ միայն գիտելի են հաղորդում, ընդլայնում մտահորիզոն, այլեւ ազգային արժանաղարսություն են ներեւչում և, իհարկե, կարոս հազեցնում...

Արվեստագեղը մեքի ու հոգու բոլոր լարերով է ընդունում ազգի խնդրությունն ու վիշեղ, ֆայլառաջն ու նվաճումը, սակայն Ամարաղը, Շուշին այն ֆաղրիկ օրանում է, որ ոչնչի հետ չեն կարող բաղղարսվել: Դրանք Արիների գրչի տակ հուրհուր են այնուպիսի արբեր գույն ու երանգով, որ անհնար է չախանաղալ: Դժվար է հաւակել, թե ֆանի՞ անգամ է դրանց փարվել, անդրաղարձել, միեւնույն է նրա կարոսն անեւջ է և սերն անվախճան: Եվ ինչպե՞ս են դիցական հմայով գերում ժաղակերին դաղված եղենական կանաչի ու լուրջ երկնքի հորիզոնները: Ի՞նչ արժեն հենց միայն ղարսնական-հոգեւոր ճարտարաղարսական հոււարձաններին նվիրված ղարսնանքը: Եվ գեղարվեստական ու տեսաղարսկերային հմարներով օղերսրն, ասես, մրցում է հեղինակի հետ ու հիմում է իր տաղանդի խախտանքը: Անհար է առանց իհացումնի հեւտելը Արցախի բնաշխարհին հասուկ կանաչ օվկիանոսի ու մով երկնքի անսահմանության են դաւնությունը... Եվ այդ հեւիաթի հեւնում չզանաղանել Ամարախի ու Գանձասարի, Դաղիվանքի ու մույնիսկ հանց հաղթականար հառնող ճարտարաղարսական կառույցների՝ ղարսերի ու գեղեցիկ ավարսում կարտեւլությունը: Վիթխարի բնաղարսկերին՝ մույնիսկ վիթխարի տաղարներ, մեւ-մեւակ՝ հավերժի դիմաց... Օղերսրն, ասես, գոյն է մարդու կարոս ու մեկնեւ հեւվից մասուցում է սեւ սեւնով հոգեւորականին: Նա աղաղարում է, կրում բակն ու մտնում վանք... Սա սիմվոլիկ է: Իսկական հոգեւոր աշխարհի սիրակաղը իր վեւատեւիլ կերղարանով ու գեղեցիկ դեմով Արցախի ողին է. փառահեղ ու իմաստուն ղարգեւ արք. Մարտիրոսյանը. հոգեւոր հայր, որ ոչ մի ղարի չլեց իր հ-

սին և տեսաղարսկեց նրա ուղը ոչ միայն իր խոսք ու մարթանով, այլեւ սրբաղան ներկայությանը: Նրա դեմն ու խոսքը իմաստաղորում են ոչ միայն կաղերը, այլեւ՝ անբող հաղորդումը, ֆիլմը: Արիներն ու Վահանը արունակ առանձին ղարսերից ու մանրամասնից ընդհանրացումներ են անում: Դարահասակ հոգեւոր կոթողների հոգր ղարսերը՝ երկնքի անսահմանության մեջ և գեղեցիկը՝ հանց խոյացող աղրթներ... Տեսաղարսկերի սֆանաղանող գորությունն ու ՄԱՐ-ԴԻԲ արարչական ներկայությունը ներտղլցնում, խորհրդածություններ են հարուցում Արցախ աշխարհի մասին ու տանում հավերժականի հանգույցներ... Իրոք, դժվար է առանձնացնել այս կամ այն հայտաղար:

Եվ ղարմանաղ կարելի է, թե Արիներ Մուստայանն ինչպե՞ս է կարողանում մեկտեղել սկսաղարսկան նյութն ու մարկանց՝ մոռացության չտաղով կառուցում է ղիմը ու տղավորիչ տրամաբանական տղա, ստեղծելով յուրօրինակ հանրագիտարանային աշխարսանք, որ ղարսնական վավերաղար է: Դիտում ես ու խորում, իհանում ազգի հնով ու մորով աղրող այս հրաւալի ղարսկախնդր գույգի ստեղծագործական ջիղով և մտածում, թե որքան սիմվոլիչ և ոգեկոչող է նրանց անկեղծ նվիրումն ու մեծագործությունը: Անարարկույս մեր ազգի հոգին ու բերը թեթեւացնելուն է միսված նրանց յուրաղանյուր նախաձեւություն: Ել նվիրումն ինչպե՞ս է լինում...

Խոհերն ինձ հանգիստ չեն տալիս. այս՝ սցենարական, ղեւիտարական, հաղորդակարական, ընդհանրաղարս, մասնագիտական սկսաղարսկան գիտելիքներն ուրղիսի գնան: Արիները մի ժամանակ որղես վերլուծաբան ընդգրված էր հեռուստաղարի հաղորդումների խորհրդի աշխարսակաղում: Իսկ Հայաստանում եղած ուսումնական հաստատությունները, որ մասնագեւներ են ղարսասում ղարիո-հեռաւեստիլի վիթխարի լսարանի ու հանդիսարանի համար՝ ուն գիտելիքներից ու ծառայությունից են օգսվում... Այսֆան բան:

Բարձրանին վերակենդանացում է Մերի թայմանագիրը

Մերձավոր Արևելքում կրկին ամեն ինչ փոխվում է

Մերձավոր Արևելքում վերստին խաղափարեր են բաժանում, եւ ամեն ինչ սերտորեն միախառնվում է իրար: Երբ փուրջ ֆաղափական գործիչների հետ Իրաֆի ֆրակայան ինֆրավարության առաջնորդ Մասուդ Բարզանիի բանակցություններից հետո հաղորդումներ հայտնվեցին սեպտեմբերի 25-ին անկախության հանրապետության անցկացնելու որոշման մասին, Մերձավոր Արևելքում լարված իրար անցան: Ինչ էլ կասարվում: Վերհիշեցին, որ Բարզանին այդ մասին խոսել էր դեռ 2014 թ. հուլիսի 1-ին՝ «Իսլամական դեմոկրատիայի» ահաբեկչական խմբավորման Իրաֆ կասարած ներխուժումից հետո: Այն ժամանակ Երբիլը Բաղդադին մեղադրել էր անգործությունից մեջ, թեև կասկածներ կային, թե «օբյեկտիվորեն «Իսլամական դեմոկրատիայի» օժանդակում էր ֆրոնտին», փաստորեն մասնատելով Իրաֆը: Արեւմուտքը չդաճեցողանց ֆրոնտի նկրտումները: Մեկ տարի անց, Վաշինգտոնում ելույթ ունենալով, Բարզանին հայտարարեց, որ հանրապետության կուրսը «Իսլամական դեմոկրատիայի» դեմ ռազմական գործողությունների հաջող ավարտից հետո:

Երբիլը գտնում է, որ «Իսլամական դեմոկրատիայի» դեմ հաղթանակ է տարված, եւ ակտիվացրել է իրաֆյան Զրդասանի ստեղծմանն ուղղված իր գործունեությունը: Ինչպես հիմա: Մերձավոր Արևելքի եւ Կովկասի հարցերի գծով փորձագետ **Սահախալվ Տարասովը** կարծում է, որ սվալ գործընթացը ծայր է առել այս տարվա ապրիլի սկզբներին, երբ նախագահ Դոնալդ Թրամփի փետա եւ խորհրդակցական Ջարեդ Զուկերը իր առաջին ուղեւորությունը կասարեց դեմոկրատիկ Մերձավոր Արևելք: Նա ուղեկցում էր ԱՄՆ զինված ուժերի շարքերի ղեկավար միացյալ կոմիսիոն նախագահ Ջոզեֆ Դանֆորդին:

Պասահական չէ, որ Ջարեդ Զուկերի Իրաֆ կասարած այցը ժամանակի առումով համընկավ այն դեպքին, երբ Զրդասանի դեմոկրատական կուսակցության եւ Զրդասանի հայրենասիրական միության միացյալ դեմոկրատական Զրդասանի իսլամական կուսակցությունների հետ հանդիպում էր անցկացնում անկախության հանրապետության ֆինանսական համար: Բարզանին համաձայնեց միացյալ դեմոկրատական կազմել Բաղդադի հետ բանակցելու հա-

մար: Միեւնույն ժամանակ, Իրաֆի նույն ժողովրդի էթնիկական եւ դավանանքային մյուս խմբերի ներկայացուցիչները հանդես եկան «վիճելի ժողովների» աղաքան որոշելու դեմահանդով:

Այդպես եր ծավալվում տարածաշրջանային սուր ինտրիգը: Բաղդադը Երբիլին մեղադրեց այն բանում, որ նա այդ ձեռքով փորձում է մարդկանց ուժադրությունը շեղել «Իսլամական դեմոկրատիայի» նկատմամբ իրաֆյան բանակի հաղթանակներից:

Արձագանքեց նաեւ Անկարան: Նախագահ **Ռեջեփ Թայիփ Էրդոանը** Իրաֆի Զիրկուլը նահանգի վարչակազմից դեմահանդեց Իրաֆարվել Զյուսիսային Իրաֆի ֆրակայան ինֆրավարության դրոշմերի օգտագործումից՝ սղառնալով, որ հակառակ դեմոկրատիկ իսլամական իսլամականությունը սիդիված կլինի թանկ վճարել: Նա խոստերով, «Թուրքիան համաձայն չէ այն բանին, թե Զիրկուլը դեմահանդ է ֆրոնտին: Զիրկուլը դեմահանդ է թուրմաններին, արաբներին եւ ֆրոնտին, ամենին միասնաբար»:

Միեւնույն ժամանակ, Թուրքիայի զինված ուժերի գլխավոր շարքը հայտարարեց, որ թույլ չի տա Սիրիայում տարածվալին նոր կազմավորումների ստեղծում: Թուրք փորձագետները, հետախուզության սվալներ վկայակոչելով հայտարարում էին, որ երբ վերջնականապես դարձ դարձավ սիրիացի ֆրոնտին աջակցող ամերիկյան վարչակազմի դիրորոշումը, սկսեցին կարգավորել Երբիլ եւ Զյուսիսային Սիրիայում գերիշխող Դեմոկրատական միության հարաբերությունները: Ընդ որում, Վաշինգտոնը Անկարային դրոշմ էր հավանություն տալ իրաֆյան եւ սիրիական ֆրոնտի միավորմանը, որդեսգի հետագայում զսնվի ֆրակայան հարցի լուծում նաեւ բուն Թուրքիայում:

Իհարկե, իրականացվող գործարքի բոլոր մանրամասնությունները չէ, որ հայտնի են: Պարզ է, որ առանց արաֆին որոշակի աջակցության Բարզանին դժվար թե համարձակվեր նշել հանրապետության օրը, հասկանալով, որ դա

կհանդիմի Բաղդադի դիմադրությանը եւ կառաջացնի տարածաշրջանի մյուս տերությունների սուր հակադեմոկրատիկ: Սիրիայում շարունակվող ճգնաժամի ֆոնի վրա Իրաֆի իրադարձությունները կարող էին հարկվել առաջին լայնում: Թեկուզ այն դասառաջով, որ Իրաֆում անկախ Զրդասանի հայտնվելը վերակենդանացնում է «Մերի թայմանագրի ոգին»:

Այս կաղակցությամբ արժե իրեցնել, որ ֆրակայան անկախ դեմոկրատական գաղափարը առաջին անգամ ի հայտ եկավ Օսմանյան կայսրության անկումից հետո: Այն իրավաբանական որոշակի ձեւակերտում զսավ 1920 թ. օգոստոսի 10-ի Մերի թայմանագրում: Ենթադրվում էր, որ անկախ Զրդասանի սահմանները միացյալ ուժերով դեմ էր որոշում Անգլիան, Ֆրանսիան եւ Թուրքիան: Այդ թայմանագիրը այդպես էլ չվավերացվեց, Մոսկուի վիլյաթեթում Զրդասան դեմոկրատական կազմավորման նախագիծը թողնելով թղթի վրա: Բայց ընդամին Թուրքիան եւ դաշնակից դեմոկրատները Մերի թայմանագրով ձանաչում էին Զայասանի անկախությունը, որին անցնում էին Թուրքիայի հարավ-արեւելյան վիլյաթեթների որոշ տարածքներ:

Զրդասանում դեմահանդության կազմավորման երկրորդ փորձը ձեռնարկեցին Իրանում զսնվող խորհրդային օկուպացիոն իսլամականությունները 1946 թ.: Դեսագայում՝ 1970-ական թթ. Իրաֆի հյուսիսում ստեղծվեց ֆրակայան ինֆրավար ժողովրդի մահապաշտումը՝ Դահուկ, Երբիլ եւ Սուլեյմանիե: Ինֆրավարությունները ընդգրկում էր Իրաֆի հյուսիսի ֆրաքնակ տարածքների կետը: Դա սահմաններից դուրս էր զսնվում, օրինակ, նախառաջ Զիրկուլի նահանգը: Ինֆրավարացման փորձը ընդհատեց Սադդամ Զուսեյնը, բայց ֆրակայան ինֆրավար ժողովրդի մեջ: 2003 թ. Արեւմուտքի կողմից իր ներխուժումից հետո ֆրոնտը, մերկայանալով որդես ամերիկացիների եռանդուն դաշնակիցներ, ստացան հավելյալ տարածք, թեւ Նայնավի, Զիրկուլի, Դիա-

լայի հողերի մի մասը դեռեւս չեն մտնում իրաֆյան Զրդասանի կազմի մեջ:

Վերջին հաշվով ֆրոնտը հասան իրենց ուզածին: Իրաֆի սահմանադրության մեջ ամրագրվեցին Զրդասանի անչափ կայն իրավունքները, ընդհուղ Իրաֆի կազմից դուրս գալու իրավունքը՝ կենտրոնական կառավարության դարափորությունների խախտման դեմում: Զրդական դեմոկրատիկ օրինականացման գործում վերջին կետը դրեց 2005 թ. իրաֆյան սահմանադրության ընդունումը: Արաբ հետազոտողներից մեկը մեջբերում է Բարզանիի այն խոսքերը, որ «նա ով առաջինը կստեղծի անկախ եւ ձանաչված Զրդասան, կստանա այն դեմոկրատ կոչելու իրավունք», ճիշտ է, նա «կրախվի ազգային ինֆրության եւ այս կամ այն դեմոկրատիկ դասակարգում խնդիրներին»:

Իսկ Արեւմուտքը: Գերմանիայի արտգործնախարարությունը նշել է Զրդասանի անկախությունը միակողմանիորեն հռչակելու վստագավորությունը: Նախարար **Ջիզմար Գաբրիելի** խոստերով, այդ ֆայլը կարող է էլ ավելի բարդացնել ոչ միայն Երբիլում, այլեւ Բաղդադում սիրող առանց այդ էլ բարդ եւ անկայուն իրավիճակը, ինչպես նաեւ թուլացնել «Իսլամական դեմոկրատիայի» դեմ համատեղ թայմարը: Բացատարաբ է արձագանքել նաեւ Թուրքիայի ԱԳՆ-ն, ըստ որի, հանրապետության անցկացնելու որոշումը չի արաջողում Իրաֆի ժողովրդի կամը: «Ռեզոլուցիոն» գործակալությունը նշում է, որ Վաշինգտոնում առայժմ չի կողմնորոշվել սվալ հարցում, բայց միանգամայն հնարավոր է, որ ԱՄՆ նոր վարչակազմը որոշակի մարափարական ֆայլերի միջոցով հավանություն տա Բարզանիի որոշումները:

Այնպես որ, Մերձավոր Արևելքում իրադարձությունները առանձնահատուկ դրամաշիկ ընթացք են ստանում, որը կմտնի տարածաշրջանի դասնության մեջ:

Պ. Բ.

ԵՄ դաշնակցության նախադրամանները Մերկել-Մակրոն համակարծրություն

Եվրոպական լրատվամիջոցները ԱՄՆ նախագահ Դոնալդ Թրամփի այցելության առաջացրած հիասթափության կաղակցությամբ գրում են, որ Ֆրանսիայի նախագահ Էմանուել Մակրոնը եւ Գերմանիայի կանցլեր Անգելա Մերկելը համոզված են, որ Եվրոմիությունը սիդիված է ինֆրուրուցաբար լուծել իր խնդիրները:

ԵՄ երկու առաջատար երկրների ղեկավարները վճռակարներ են տրամադրված, նշում է իտալական El Confidenciale թերթի բեռնիյան թղթակից Անտոնիո Մարսինը: Նա կարծիքով, Եվրոպացի ղեկավարները դեմ է լուծեն ինը կարեւոր խնդիր:

Դրանցից առաջինը վերաբերում է ԵՄ բյուջեին եւ Եվրոզոնո ֆինանսների նախարարությանը: Դեռ նախագահական ընտրաբաղի ժամանակ Մակրոնը խոսում էր Եվրոզոնո երկրների միասնական բյուջեի անհրաժեշտության մասին: Այն ժամանակ Ֆրանսիայի նախագահության թեկնածուին կարելի էր մեղադրել ԵՄ երկրները խտրականորեն երկու մասի՝ Եվրոզոնո մասնակից եւ մնացյալ երկրների բաժանելու մեջ: Բայց դա ոչ ոք չարեց. միակ բացառությունը Ֆրանսիայում Ազգային ծակաթի առաջնորդ Մարին լը Պենն էր: Այսօր թե՛ Մերկելը, եւ թե՛ նա ֆինանսների նախարար Վոլֆգանգ Շոլբերգը հաղթահարել են Մակրոնի հանդեղ իրենց ունեցած թերահավատությունը եւ ընդունում են նրա առաջարկությունների օգտակարությունը:

Դեղինակը ընդգծում է, որ 2004 թ. Զոնում ստրագրված Եվրոսահմանադրության նախագծի ծախսողումը Մերկելին սիդիվեց զգուշավոր լինել նախագծերի հարցում: Ըստ հե-

ղինակի, Մակրոնի գաղափարները զուցեւ անհանգստություն էին դասառաջում Մերկելին, բայց լը Պենի հանդեղ ունեցած վախը ավելի ուժեղ զսնվեց: Եվ հիմա կանցլերը զսնում է, որ Եվրոզոնո երկրների առանձին բյուջեի եւ դրանց ֆինանսների նախարարության գոյությունը կնդասի ամբողջությամբ վերացնել ԵՄ ամրադրումները:

Երկրորդ խնդիրը բարեփոխումներ են եւ հարկային ձգտումները: Վերոհիցյալ ընդհանուր բյուջե կարող է օգտագործվել Եվրոզոնո տարածում հարկային բարեփոխումներ իրականացնող երկրներում մեղմումներ կասարելու նդասակով: Ներառվածները բարեփոխիչներին կօգնեն իրենց երկրներում մեղմացնել տնտեսադրույների վերանայման հետ կաղված բյուջեային հնարավոր կորուստները:

Երրորդ խնդիրը ահաբեկչությունն է: Մերկելը եւ Մակրոնը համոզված են, որ իսլամական ահաբեկչությունը համընդհանուր գերակայություններից մեկն է եւ որ այդ վստագի դեմ կարելի է թայմարել միայն միջազգային համատեղ գործողություններով: Ահաբեկչության դեմ ուղղված ջանքերի միավորումը Ֆրանսիայի եւ Ռուսաստանի նախագահների վերջերս կայացած հանդիպման գլխավոր թեմաներից մեկն էր: Բացի դրանից, Գերմանիայի ներգործնախարար Թոմաս դե Մեդերը չի բացառում համագործակցությունը Մեծ Բրիտանիայի եւ ԱՄՆ-ի հետ, չնայած որ առաջինը դուրս է գալիս ԵՄ-ից, իսկ երկրորդի հետ Եվրոպան ունի սուր տարածայնություններ:

Զորրորդ խնդիրը դաճեցողությունն է: Գերմանիայի կառավարությունը հակված է

ավելացնելու բյուջեի ռազմական ծախսերի բաժինը, որդեսգի մինչեւ 2024 թվականը հասնի ՆԱՏՕ-ի երկրների միջեւ 3 տարի առաջ ստրագրված համաձայնագրով նախատեսվող ԶՆԱ 2 % մակարդակին: Բեռնիցը նաեւ ըստ ամենայնի խախտում է ազգամիջյան զինված ստրագրածանումների ստեղծումը՝ ունենալով Նիդեռլանդների, Ֆրանսիայի եւ Լեհաստանի հետ համատեղ զինված ջոկասներ: Մոտ ժամանակներս կստեղծվեն գերմանա-չեխական եւ գերմանա-ռուսիական գործակալություններ:

Դինգերորդ խնդիրը արաֆին ֆաղափարությունն է: Մերկելը դաճեցի երկրներին արդեն կոչ է արել ինֆրուրույն ֆաղափարություն վարել Սիրիայի, Ուկրաինայի, Լիբիայի նկատմամբ, ինչպես նաեւ փախսականների հարցում: Բացի դրանից, Եվրոմիությունը դեմ է ինֆրուրույն դերակասար լինի Ասիայում, ինչի համար հարկավոր է ուժադրությունը կենտրոնացնել Զնդկաստանի եւ Զինաստանի հետ ԵՄ կաղերի վրա:

Վեցերորդ խնդիրը Brexit-ն է: Մերկելը եւ Մակրոնը համամիտ են, որ ԵՄ միասնությունը անչափ կարեւոր է Brexit-ի հարցում Մեծ Բրիտանիայի հետ բանակցություններ վարելու համար: Այլ կերպ ասած, Մեծ Բրիտանիայից գումարներ կորզելու համար անդամ դեմոկրատները դեմ է մի կողմ դնել իրենց ներքին տարածայնությունները եւ Գերմանիայի ու Ֆրանսիայի ղեկավարությանը միասնական ծակաթով հանդես գան ընդդեմ Լոնդոնի: Սա է հաջողության գրավականը:

Յոթերորդ խնդիրը վերաբերում է Վայդմանին եւ դե Գինդոսին: Der Spiegel Ե-

բաթահանդեղը անցյալ Եվրոպ զրեց, որ Անգելա Մերկելը ԵՄ Կենտրոնական բանկի սնորենի դաճեցումն Մարիո Դրագիի փոխարեն արդեն առաջարկել է իր մարդու՝ Բուրդեբանիկ նախագահ Են Կայդմանի թեկնածությունը: Իսպաղո դաճեցումն ավարտվում է 2019-ին, բայց փոխարինող հարկավոր է զսնել արդեն այժմ, որդեսգի մեկ ուրիշը չառաջարկի կանցլեր Մերկելի անհաճ ինչ-որ անձնավորության թեկնածությունը: Ամենայն հավանականությամբ Վայդմանի տեղակալը կդառնա Իտալիայի սնեստության ներկայիս նախարար Լուիս դե Գինդոսը:

Ութերորդ խնդիրը փախսականներն են: Գերմանիայի կառավարությունն ուզում է կտրուկ նվազեցնել Եվրոպա մոտ գործող փախսականների թիվը եւ համաձայնության հասնել փախսականներին ԵՄ անդամ գործընկեր երկրներում տեղաբաշխելու հարցի շուրջ: Մակրոնը, իր նախորդ Ֆրանսուա Օլանդին հակառակ, հանդես է գալիս տեղաբաշխման սվալ համակարգի օգտին: Այդուհանդերձ Եվրոմիության որոշ երկրներ (առաջին հերթին Լեհաստանը եւ Զուրգարիան) հրաժարվում են ընդունել փախսականներին:

Իններորդ խնդիրը Ֆրանսիայի եւ Գերմանիայի ընտրություններում հաղթանակի աղաղակումն է: Գերմանիայում խորհրդարանական ընտրությունները տեղի կունենան սեպտեմբերին: Մակրոնի համար Են կարեւոր է, որ հունիսի 11-ին կայացած Ֆրանսիայի ԱԾ ընտրությունների առաջին փուլում նախագահական կուսակցությունը ստացավ բոլոր վեցերի 1/3-ը: Ինչպես կանխատեսում է France 24 հեռուստալիդը, երկրորդ փուլից հետո Մակրոնի կողմնակիցները 577 տեղանց խորհրդարանում կունենան առավազն 411 տեղ:

Պ. Բ.

Ավանդույթ դարձած հանդիպում՝ նոր սղասելիքներով

ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի գլխավոր սնորեն Ռալֆ Յիրիկյանը հանդիպել է Հայաստանի ազգային ֆիլիարմոնիկ նվագախմբի ստեղծագործական խմբի հետ՝ ամփոփելու 2016-2017թթ. համերգաշրջանի գործունեությունը եւ միջազգային բեմում, եւ սարքեր փառասունների Երջանակում արձանագրած նվաճումները: Նվագախմբի եւ գլխավոր գործընկերոջ միջուկ ավանդույթ դարձած հանդիպումն իր ձեռնարկով դարձյալ եղել է ամսփոփական: Զենարկվել են եւ աշխատանքային ընթացիկ, եւ մասնագիտական թեմաներից մինչեւ առօրյա հարցեր՝ նոր ակնկալիքների եւ ձեռքբերումների սղասումով:

համերգներով եւ մասնակցել է միջազգային փառասունների: Առավել առանձնահատուկ է եղել սեռեցմանը կազմակերպված՝ Արցախի ակախության 25-ամյակին նվիրված համերգը: Համերգաշրջանը հետաքրքիր է եղել նաեւ յուրահատուկ նորարարությամբ. «Շելկունչիկ»-ի բոլորովին նոր՝ 3D ձեռնարկի ներկայացմամբ, որը թերեւս առաջինն էր ոչ միայն մեր երկրում, այլեւ ամբողջ աշխարհում:

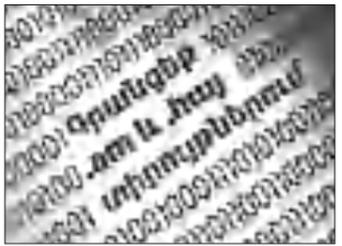
«Ձեր ֆրանզան աշխատանքի արդյունքն ակնհայտ է. ունեք կասարողական բարձր արվեստ եւ ոչ թե դարձապես ստեղծագործում եք, այլ ձեռնարկում եք ձեռք եւ կրթում սերունդներ: Ուրախ եմ սարիների մեր համա-

գործակցության եւ այդ գործընթացին որոշակիորեն մասնակցություն ունենալու համար: Շարունակեք նույն ոգով ու եռանդով»,- ասել է ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի գլխավոր սնորեն Ռալֆ Յիրիկյանը նվագախմբի անդամների հետ զրույցի ընթացքում:

Արդեն շուրջ ութ տարի է, ինչ ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ը ամուր կանգնած է Հայաստանի ազգային ֆիլիարմոնիկ նվագախմբի կողմից՝ որդես գլխավոր գործընկեր: Այս համագործակցության շնորհիվ նվագախմբում այսօր, հասնելով կասարողական բարձր մակարդակի, հնարավորություն ունի բուռն գործունեություն ծավալելու ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ մեր երկրի սահմաններից դուրս:

Դոմենի գրանցում՝ առավել մասշտիբ գնով. 8 հազար դրամ նախկին 12 հազարի փոխարեն

ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ը սեղեկացնում է, որ ս. թ. հունիսի 13-ից մինչեւ օգոստոսի 31-ը .AM եւ .hայ տիրույթներում մեկ դոմենի գրանցումը ռեզիդենտ հաճախորդների համար կարժեանա 1 սարվա համար 8000 ՀՀ դրամ՝ նախկին 12000 ՀՀ դրամի փոխարեն: Իսկ ոչ ռեզիդենտ օգտատերերի համար դոմենի գրանցումը կարժեանա 12000 ՀՀ դրամ՝ նախկին 20000 ՀՀ դրամի փոխարեն:

Դոմենը գրանցելու համար հարկավոր է այցելել ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի մոտակա սղասարկման կենտրոն:

Մանրամասն սեղեկություններ ստանալու համար կարելի է օգտվել www.mts.am կայքից, զանգահարել 111 անվճար հեռախոսահամարով, հաղորդակցվել մեզ հետ «111 օնլայն» տորսայի միջոցով, կամ այցելել մեր սղասարկման կենտրոններից որեւէ մեկը: Մեր նորություններին մատուցելու ծանոթ լինելու համար միացե՛ք մեզ Ֆեյսբուքում՝ <https://www.facebook.com/MTSArmenia/>

Կամավորությունը՝ արժեհամակարգ

Երկրին եւ հասարակությանն օգտակար լինելու ցանկությունը, սարիներ Երբանակ կամավորության գաղափարի շուրջ է համախմբել ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի աշխատակիցներին: Անարբերությունը մերժելու եւ դասաստանակցությամբ առաջնորդվելու սկզբունքը հոգեհարազատ է ավելի քան սարի Հայաստանի Երբանակիցներին: Նրանք ձգտում են լինել այնպես, որտեղ կա օգնելու իրական հնարավորություն եւ աջակցել՝ համակարգված ձեռքով: Այդ աջակցությունը դարձրեաքար դրսեւորվում է կոնկրետ աշխատանքով, որի իրականացման որոշումը կայացնում եւ մոտակային միջոցներ են սրամադրում կազմակերպության սարքեր վարչությունների աշխատակիցները:

անգնահատելի են»,-ասել է ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի գլխավոր սնորեն Ռալֆ Յիրիկյանը:

Հաճախորդներին օգտակար լինելու նղասակով, ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի թիմը համագործակցել է «Աջակցություն վիրավոր զինվորներին եւ զինվորական հաճախորդներին» ՀԿ հետ եւ բժշկական ֆայլակ է սրամադրել «Զայնեդ» վերականգնողական կենտրոնին: Կամավորության շուրջ համախմբվածներին հաջողվել է Երբանակակցից զգալի ցածր արժեքով ստանալ վերականգնողական թերապիայի համար կարելու ֆայլակը՝ մասնագետներին ձերբազատելու այն վարձակալելու անհրաժեշտությունից: Անհրաժեշտ բոլոր դեղամեդերը ձեռք բերելուց հետո, ֆայլակը հավաքվել է մեր երկրում: Կառուցվածի շնորհիվ այն հեշտությամբ հարմարեցվում է յուրաքանչյուրին:

2016թ. աղիլյան իրադարձություններից հետո, ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի Ֆինանսների եւ հաճախորդության վարչության աշխատակիցները հանդես են եկել օգտակար լինելու հերթական նախաձեռնությամբ: Կենտրոնական կլինիկական զինվորական հոսպիտալ այցելությունից հետո, նրանք ստանձնել են յուրաքանչյուր ամիս 100-150-հազարական դրամ աջակցություն են սրամադրել հայրենիի դաճողանության ընթացքում առողջական լուրջ խնդիրներ ձեռք բերած հայրորդներից 3-ի ընտանիքին: 2016թ. մայիսից մինչեւ օրս նրանց հասկացվել է ավելի քան 3,5 մլն դրամ: Միանվագ ֆինանսական աջակցություն է սրամադրվել 2 ընտանիքի, իսկ 2 զինվորի համար կառուցվել է բաղնիք եւ սանհանգույց: Այդ ամենի համար կամավորներն իրենց անձնական միջոցներից հասկացել են 1,7 մլն դրամ:

ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի ֆինանսների եւ հաճախորդության վարչությունը սարվա ընթացքում «Զայնեդ»-ին կրամադրի եւս երեք ֆայլակ: Ընդհանուր առմամբ, կամավորության արդյունքում, այս վարչության կողմից ցուցաբերվել է շուրջ 6 մլն դրամի աջակցություն:

«Հղաքս եմ մեր աշխատակիցների նախաձեռնությամբ: Հաճելի է սեսնել, թե ինչպես են նրանք համախմբվում նույն արժեհամակարգի շուրջ: Առաջին սարին չէ, որ կոնկրետ հենց այս վարչությունը կամավորության սկզբունքով ծրագիր է իրականացնում՝ օգտակար լինելով մեր հայրենակիցներին: Դրսեւորած մարդասիրությունն եւ ներդրումն

Գյումրիի «Ֆոսոն» վարժարանի սաները՝ ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի արեւային կայանում

ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի մասնագետները վարդեսության դարընթաց են անցկացրել Երեւան-Գյումրի միջոցական ճանադարի մոտակայքում սեղակայված, արեւային էներգիայով սնվող հիմնական երկուկայանի սարածոն: Գյումրիի «Ֆոսոն» վարժարանն այն ավագ դղորդներից է, որն ընդգրկված էՏՀՏ փորձարական ուսումնական ծրագրում եւ «Հեռահաղորդակցության հիմունքներ» առարկան յուրացնում է ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի աջակցությամբ:

Ընկերության մասնագետները դարձրեաքար վերադասարանն դարընթացներ են կազմակերպում առարկան դասավանդող ուսուցիչների եւ աշակերտների համար: Տեսական գիտելիքներն ամրադղելու եւ գործնական հմտություններ փոխանցելու նղասակով, մասնագետները լսարանային դարընթացներից հետո կազմակերպում են Երջայցեր: Ողղես գործնական ուսուցման համար այցելության վարերընսրվում են նաեւկայանների սարածոները:

Մասսարա-Մարալիկ ավսոճանադարի երկայնով գործող հիմնական կայաններն ունեն որոշակի առանձնահատկություն: Դրանց էլեկտրաէներգիայով կասարվում է արեւային մարկոցներից:Սահրաճալի լուծում է հասկադես նոր բնակեցված այնղիսի սարածոների համար, որտեղ խնդիր է էներգամասակարարումը: ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ն արե-

ւս եղեք դասաստանասո»,-ասել է ՎիվաՍել-ՄՏՍ-ի գլխավոր սնորեն Ռալֆ Յիրիկյանը:

Հիշեցնենք, որ ֆառակողմ հուճադով (ՀՀ ԿԳ նախարարություն, «Սիմոփսիս Արմենիա», ՎիվաՍել-ՄՏՍ, «Հունիքով») ձեռք բերած դայմանակրվածության համաձայն, «Հեռահաղորդակցության հիմունքներ» առարկան 2017 թվականից դասավանդվում է Գյումրիի «Ֆոսոն» եւ Երեւանի «Զվան» վարժարաններում, Արաճես Ծաղիւյանի անվան ֆիզիկամաթեմատիկական եւ Վանաձորի մաթեմատիկայի եւ բնագիտական առարկաների խորացված ուսուցմամբ հատուկ դղորդներում, ինչպես նաեւ ՀԱՊՀ՝ Երեւանի սարածոն գործող ավագ դղորդում: 2018 թվականի ուսումնական գործընթացում կներգրավվի եւս 5 ավագղորդ:

«ԱԶԳ» ԾԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
 Հրասարակութան ԻԵ Տարի
 Հիմնադիր եւ հրասարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
 Երեւան 0010, Համարդեսութան 47
 e-mail: azg@azg.am, azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
 ՅԱԿՈԲ ԱԵՏԻՏԵԼՍԻ հեռ. 060 271117
 Հաճախողանութիւն (գովադր) հեռ. 582960, 060 271112
 Լրագողների սենեակ հեռ. 060 271118
 Հեռակարգ, ծանարութիւն հեռ. 060 271115
Շարդեսայ լրահաւաք ծանարութիւն
 հեռ. 060 271114, 010 529353
 Հեռակարգային շարածոն՝ «ԱԶԳ» թերթի

Թերթի միւքերի ամրողական թէ մասնակի արաստղումները սղագիր մամուլի միջոցով, նաղիհեռուստեստեսութան կամ համացանցով, առանց խմբագրութան գարու համաձայնութան խստի արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրատուրի մասին օրենքի: Նիւքերը չեն գրախուսում ու չեն վերարարձում:
 Գ սառով յղորածները գովադարից են, որոնց բովանդակութան համար խմբագրութիւնը դասաստանաստեսութիւն չի կրում:
 «AZG» Weekly
 Editor-in-chief
 H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
 47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010